

ÅRSREGNSKAP

INNHOLD

RESULTATREGNSKAP	31
BALANSE	32
ENDRING I EGENKAPITAL	33
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	35
NOTE 1 GENERELL INFORMASJON	36
NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER	36
NOTE 3 FINANSIELL RISIKOSTYRING	42
NOTE 4 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER	46
NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON	47
NOTE 6 NETTO RENTEINNETEKTER	49
NOTE 7 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNETEKTER	50
NOTE 8 NETTO INNETEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER	50
NOTE 9 PERSONALKOSTNADER, GODTGJØRELSEERKLÆRING OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE	51
NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER	55
NOTE 11 SKATT	56
NOTE 12 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD	57
NOTE 13 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	58
NOTE 14 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN	61
NOTE 15 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	62
NOTE 16 KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKOKATEGORI	64
NOTE 17 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING	65
NOTE 18 KREDITTKVALITET PR KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER	66
NOTE 19 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	68
NOTE 20 FINANSIELLE DERIVATER	70
NOTE 21 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER	71
NOTE 22 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER	74
NOTE 23 BUNDNE MIDLER	77
NOTE 24 INVESTERINGER I EIERINTERESSER	77
NOTE 25 VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING	81
NOTE 26 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	82
NOTE 27 VARIGE DRIFTSMIDLER	84
NOTE 28 IMMATERIELLE EIENDELER	86
NOTE 29 ANDRE EIENDELER	86
NOTE 30 INNSKUDD FRA KUNDER	87
NOTE 31 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	88
NOTE 32 ANNEN GJELD	89
NOTE 33 PENSJONER (MED DIREKTE INNREGNING AV ESTIMATAVVIK)	90
NOTE 34 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	93
NOTE 35 KAPITALDEKNING	94
NOTE 36 EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR	95
NOTE 37 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG GJELD/FORPLIKTELSE	98
NOTE 38 LIKVIDITETSRISIKO	100
NOTE 39 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO	102
NOTE 40 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO	102
NOTE 41 VIRKSOMHET SOM SKAL SELGES	103
NOTE 42 ENDRINGER I EGENKAPITAL VED OMDANNING TIL ALLMENNAKSJESELSKAP	104
NOTE 43 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	105
REVISJONSBERETNING	
ERKLÆRING FRA STYRET OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR	
KONTROLLKOMITEENS MELDING FOR 2011	

RESULTATREGNSKAP

Morbank			(tall i mill kroner)	Note	Konsern		
2009	2010	2011			2011	2010	2009
4 821	4 655	5 132	Renteinntekter	6	5 287	4 820	5 015
3 346	3 087	3 543	Rentekostnader	6	3 531	3 078	3 339
1 475	1 568	1 589	Netto renteinntekter		1 756	1 742	1 676
718	743	791	Provisjonsinntekter	7	834	792	760
-86	-70	-74	Provisjonskostnader	7	-71	-71	-87
11	10	5	Andre driftsinntekter	7	429	380	325
643	683	722	Netto provisjons- og andre inntekter		1 192	1 101	998
22	54	20	Utbytte		21	47	23
244	214	269	Inntekter fra eierinteresser	24	209	267	298
390	249	70	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	8	89	257	384
656	517	359	Netto inntekter fra finansielle investeringer		319	571	705
2 774	2 768	2 670	Sum netto inntekter		3 267	3 414	3 379
666	632	604	Personalkostnader	9	828	870	881
560	535	631	Andre driftskostnader	10	805	696	698
1 226	1 167	1 235	Sum driftskostnader før tap på utlån		1 633	1 566	1 579
1 548	1 601	1 435	Driftsresultat før tap på utlån		1 634	1 848	1 800
333	187	121	Tap på utlån og garantier	15	139	234	368
1 215	1 414	1 314	Driftsresultat før skatt		1 495	1 614	1 432
273	288	378	Skattekostnad	11	414	297	321
942	1 126	936	Resultat etter skatt til fordeling:		1 081	1 317	1 111
942	1 126	936	Majoritetsinteresser		1 081	1 317	1 109
-	-	-	Minoritetsinteresser		-	-	2
			Resultat pr egenkapitalbevis (majoritet)				
5,85	5,85	4,70	Resultat pr egenkapitalbevis ¹⁾		5,42	6,84	6,88
5,85	5,85	4,70	Utvannet resultat pr egenkapitalbevis		5,42	6,84	6,88

¹⁾ Resultat multiplisert med egenkapitalbevisprosenten og dividert på gjennomsnittlig antall utestående bevis.

(Resultat * 63,8 prosent / 127,180)

Morbank			Konsern			
2009	2010	2011	2011	2010	2009	
942	1 126	936	Utvidet resultatregnskap	1 081	1 317	1 111
-143	-49	-291	Resultat etter skatt	-346	-73	-139
40	14	82	Estimatavvik pensjoner	97	20	39
-	1	-	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner	-	1	-
-	-	-	Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-
-	-	-	Andel av utvidet resultat i TS og FKV	-19	-12	-1
-103	-34	-209	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-268	-64	-101
839	1 092	727	Totalresultat	813	1 253	1 010
			Totalresultat fordeling:			
839	1 092	727	Majoritetsinteresser	813	1 253	1 008
-	-	-	Minoritetsinteresser	-	-	2

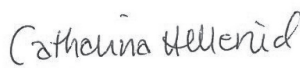
BALANSE

Morbank			(tall i mill kroner)				Konsern		
2009	2010	2011			2011	2010	2009		
Eiendeler									
781	1 235	263	Kontanter og fordringer på sentralbanken	23	263	1 235	781		
5 747	5 611	5 391	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12	723	1 273	1 301		
88 301	100 069	95 278	Netto utlån til kunder	13,16,18	100 588	105 033	92 824		
22 558	18 736	19 846	Sertifikater og obligasjoner	19	19 850	18 742	22 582		
2 444	3 247	3 728	Finansielle derivater	20	3 716	3 241	2 438		
441	541	491	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	21	631	661	439		
23	92	84	Virksomhet som skal selges	41	85	93	23		
2 253	2 448	3 352	Investering i eierinteresser	24	4 389	3 499	3 127		
574	694	716	Investering i konsernselskap	24	-	-	-		
-	-	-	Immaterielle eiendeler	28	54	60	40		
309	366	380	Værdiforringelser	27	401	392	935		
330	435	277	Andre eiendeler	29	442	549	419		
123 761	133 474	129 806	Sum eiendeler		131 142	134 778	124 909		
Gjeld									
8 854	7 361	4 785	Gjeld til kredittinstitusjoner	12	4 782	7 359	8 852		
8 832	8 832	7 395	Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF		7 395	8 832	8 832		
54 512	60 939	64 214	Innskudd fra kunder	30	64 042	60 770	54 336		
37 523	40 307	36 338	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	31	36 338	40 307	37 523		
1 576	2 212	2 010	Finansielle derivater	20	2 010	2 212	1 576		
221	289	58	Betalbar skatt	11	130	326	223		
91	64	296	Utsatt skatteforpliktelse	11	329	138	162		
1 210	1 063	1 161	Annen gjeld	32,33	1 384	1 288	1 461		
3 871	4 144	4 975	Ansvarlig lånekapital	34	4 975	4 144	3 871		
116 690	125 211	121 232	Sum gjeld		121 385	125 376	116 836		
Egenkapital									
3 014	3 180	3 180	Eierandelskapital	36	3 180	3 180	3 014		
458	625	625	Overkursfond		625	625	458		
759	1 175	1 448	Utjevningsfond		1 448	1 175	759		
212	336	191	Avsatt utbytte		191	336	212		
2 241	2 477	2 631	Grunnfondskapital		2 631	2 477	2 241		
20	55	55	Kompensasjonsfond		55	55	20		
240	372	293	Gavefond		293	372	240		
-	-	108	Avsatt utbytte Sparebankstiftelsen SR-Bank		108	-	-		
127	43	43	Fond for urealiserte gevinster		43	43	127		
-	-	-	Annen egenkapital		1 183	1 139	1 002		
7 071	8 263	8 574	Sum egenkapital		9 757	9 402	8 073		
123 761	133 474	129 806	Sum gjeld og egenkapital		131 142	134 778	124 909		

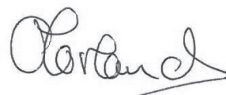
Stavanger 29.2.2012

Kristian Eidesvik
Styreleder

Gunn-Jane Håland

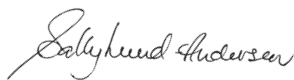
Catharina Hellerud

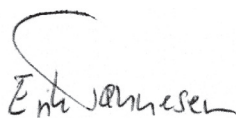

Odd Torland

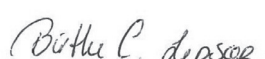

Erling Øverland

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Oddvar Rettedal
Ansattes representant

Erik Edvard Tønnesen

Birthe Cecilie Lepsøe

Arne Austreid
Administrerende direktør

ENDRING I EGENKAPITAL

(tall i mill kroner)

Morbank	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital				Sum egenkapital
	Eierandelskapital	Overkursfond	Kompensasjonsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Utjevningsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	
Egenkapital pr 31.12.2008	1 865	92	-	2 066	122	913	69	-	5 127
Fondemisjon	373	-50	-	-	-	-323	-	-	-
Rettet emisjon	776	432	20	-	-	-	-	-	1 228
Kostnader emisjon	-	-16	-	-	-	-	-	-	-16
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-41	-	-	-	-41
Kursregulering egne egenkapitalbevis	-	-	-	-	-	8	-	-	8
Utbytte år 2008, endelig besluttet i 2009	-	-	-	-	-	-75	-	-	-75
Resultat etter skatt	-	-	-	220	159	505	58	-	942
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-45	-	-57	-	-	-102
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-45	-	-57	-	-	-102
Totalresultat	-	-	-	175	159	448	58	-	840
Egenkapital pr 31.12.2009	3 014	458	20	2 241	240	971	127	-	7 071
Omsetning egne egenkapitalbevis	6	-1	-	-	-	7	-	-	12
Emisjon Kvinnherad Sparebank	152	161	35	-	-	-	-	-	348
Ansatt emisjon	8	8	-	-	-	-	-	-	16
Kostnader emisjon	-	-1	-	-	-	-	-	-	-1
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-65	-	-	-	-65
Korrigeringer	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Utbytte år 2009, endelig besluttet i 2010	-	-	-	-	-	-212	-	-	-212
Resultat etter skatt	-	-	-	250	197	765	-86	-	1 126
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-14	-	-22	-	-	-36
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-14	-	-22	2	-	-34
Totalresultat	-	-	-	236	197	743	-84	-	1 092
Egenkapital pr 31.12.2010	3 180	625	55	2 477	372	1 511	43	-	8 263
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-79	-	-	-	-79
Korrigeringer	-	-	-	-	-	-1	-	-	-1
Utbytte år 2010, endelig besluttet i 2011	-	-	-	-	-	-336	-	-	-336
Resultat etter skatt	-	-	-	339	-	597	-	-	936
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-77	-	-132	-	-	-209
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-77	-	-132	-	-	-209
Totalresultat	-	-	-	262	-	465	-	-	727
Egenkapital pr 31.12.2011	3 180	625	55	2 739	293	1 639	43	-	8 574

Majoritetens andel

Konsern	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital					
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Kompen- sasjonsfond	Grunnfonds- kapital	Gavefond	Utjevnings- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Minoritets- interesser	Sum egen- kapital
Egenkapital pr 31.12.2008	1 865	92	-	2 066	122	913	69	827	12	5 966
Fondsemisjon	373	-50	-	-	-	-323	-	-	-	-
Rettet emisjon	776	432	20	-	-	-	-	-	-	1 228
Kostnader emisjon	-	-16	-	-	-	-	-	-	-	-16
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-41	-	-	-	-	-41
Kursregulering egne egenkapitalbevis	-	-	-	-	-	8	-	-	-	8
Utbytte år 2008, endelig besluttet i 2009	-	-	-	-	-	-75	-	-	-10	-85
Avgang minoritet	-	-	-	-	-	-	-	-	-4	-4
Korrigert egenkapital tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7
Resultat etter skatt	-	-	-	220	159	505	58	166	2	1 110
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-45	-	-57	-	3	-	-99
Andel av utvidet resultat fra tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-1	-	-1
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-45	-	-57	-	2	-	-100
Totalresultat	-	-	-	175	159	448	58	168	2	1 010
Egenkapital pr 31.12.2009	3 014	458	20	2 241	240	971	127	1 002	-	8 073
Omsetning egne egenkapitalbevis	6	-1	-	-	-	7	-	-	-	12
Emisjon Kvinnherad Sparebank	152	161	35	-	-	-	-	-	-	348
Ansatt emisjon	8	8	-	-	-	-	-	-	-	16
Kostnader emisjon	-	-1	-	-	-	-	-	-	-	-1
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-65	-	-	-	-	-65
Korrigeringer	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Utbytte år 2009, endelig besluttet i 2010	-	-	-	-	-	-212	-	-	-	-212
Korrigert egenkapital tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-23	-	-23
Resultat etter skatt	-	-	-	250	197	765	-86	190	-	1 316
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-14	-	-22	-	-17	-	-53
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Andel av utvidet resultat fra tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-13	-	-13
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-14	-	-22	2	-30	-	-64
Totalresultat	-	-	-	236	197	743	-84	160	-	1 252
Egenkapital pr 31.12.2010	3 180	625	55	2 477	372	1 511	43	1 139	-	9 402
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-79	-	-	-	-	-79
Korrigeringer	-	-	-	-	-	-1	-	5	-	4
Utbytte år 2010, endelig besluttet i 2011	-	-	-	-	-	-336	-	-	-	-336
Korrigert egenkapital tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-47	-	-47
Resultat etter skatt	-	-	-	339	-	597	-	145	-	1 081
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-77	-	-132	-	-40	-	-249
Andel av utvidet resultat fra tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-19	-	-19
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-77	-	-132	-	-59	-	-268
Totalresultat	-	-	-	262	-	465	-	86	-	813
Egenkapital pr 31.12.2011	3 180	625	55	2 739	293	1 639	43	1 183	-	9 757

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Konsernet SpareBank 1 SR-Bank består av morbanken SpareBank 1 SR-Bank ("Banken") samt datterselskapene; SpareBank 1 SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS, SR-Investering AS, SR-Forretningsservice AS, SR-Forvaltning AS, Kvinneherad Sparebank Eigedom AS samt datterdatterselskapet EiendomsMegler 1 Drift AS. Tidligere datterselskap EiendomsMegler 1 Sunnhordland AS ble med virkning fra 1.9.2011 fusjonert med EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS.

SpareBank 1 Boligkreditt AS eies av Banken med 34,4 prosent og SpareBank 1 Næringskreditt AS eies av Banken med 30,7 prosent pr 31.12.2011. Disse inkluderes i konsernet som tilknyttede selskaper (TS).

Banken har videre en eierandel på 19,5 prosent i SpareBank 1 Gruppen AS, en eierandel på 19,5 prosent i Bank 1 Oslo Akershus AS, en eierandel på 23,5 prosent i BN Bank ASA og Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA eies med 17,7 prosent. Disse eierandelene behandles som felleskontrollert virksomhet (FKV).

SpareBank 1 Gruppen AS og Bank 1 Oslo Akershus AS eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er Sparebanken Hedmark (12,0 prosent) og LO (10,0 prosent). Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. BN Bank ASA eies med 23,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank og SpareBank 1 Nord-Norge. SpareBank 1 SMN eier 33,0 prosent mens Samarbeidende Sparebanker AS eier 20,0 prosent. Styringsstrukturen for BN Bank ASA er regulert i avtale mellom eierne.

Banken har hovedkontor i Stavanger og har totalt 53 kontorer i fylkene Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder og Hordaland. Noen av kontorene er samlokalisert med EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS. Alle datterselskapene har hovedkontor i Stavanger.

SpareBank 1 SR-Bank var en sparebank fram til 31.12.2011, men ble omdannet til allmennaksjeselskap med virkning fra 1.1.2012. Det vises til note 42, vedrørende omdanning.

Konsernets kjernevirksomhet er salg og videreformidling av finansielle produkter og tjenester, samt leasing og eiendomsmegling.

Konsernregnskapet er endelig godkjent av Generalforsamlingen 29.3.2012. Generalforsamlingen er Bankens øverste organ.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Morbank- og konsernregnskapet 2011 for SpareBank 1 SR-Bank ("Konsernet") er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette omfatter også fortolkninger fra Den internasjonale

fortolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste fortolkningskomité (SIC).

Konsernregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank har vært avlagt etter IFRS regelverket siden 1.1.2005. Det ble først tillatt å bruke samme regelverk for selskapsregnskapene for sparebanker med virkning fra 1.1.2007. Årsregnskapet for 2011 er avlagt etter IFRS regelverket for morbank og konsern.

Målegrunnet for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med følgende modifikasjoner: finansielle derivater, finansielle eiendeler og finansiell gjeld regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale regnskapsstandarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønnsmessige estimater, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2011. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Følgende standard er implementert i årsregnskapet 2011:

- IAS 24 Nærstående parter. Vært betydelige endringer og klargjøringer i definisjon av selskapets nærstående. Endringen har medført en mer omfattende note for opplysninger om nærstående.
- IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger. Lettelser i kravene til noteopplysninger om kredittrisiko
- IAS 19 "Employee Benefits" ble endret i juni 2011. Endringen medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat. Det har ingen effekt for selskapets regnskap da estimatavvik har vært ført i utvidet resultat siden implementering av IFRS.

Følgende standarder, fortolkninger og endringer er obligatoriske for årsregnskap som starter 1.1.2010 eller senere, men er vurdert å ikke være relevante for årsregnskapet 2011:

- IFRS 9 "Financial Instruments" regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. IFRS 9 ble utgitt i november 2009 og oktober 2010, og erstatter de deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. Klassifiseringsvurdering gjøres ved første gangs regnskapsføring. Klassifiseringen vil avhenge av selskapets forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikkene ved de kontraktsfestede kontantstrømmene fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen, i de tilfeller hvor man har valgt virkelig

verdi for finansielle forpliktelser, er at den delen av en endring i virkelig verdi som skyldes endring i selskapets egen kredittisiko føres over utvidet resultat i stedet for i resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en periodiseringsfeil i resultatmålingen. Konsernet planlegger å anvende IFRS 9 når standarden trer i kraft og er godkjent av EU. Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1.1.2015 eller senere.

- IFRS 10 "Consolidated Financial Statements" er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. Konsernet har ikke vurdert alle mulige konsekvenser som følge av IFRS 10. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1.1.2013 og senere.
- IFRS 12 "Disclosures of Interest in Other Entities" inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 12. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1.1.2013 og senere.
- IFRS 13 "Fair Value Measurement" definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definerer hvilke tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig verdi men gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRS-er. Konsernet benytter virkelig verdi som målekriterium for visse eiendeler og forpliktelser. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 13. Konsernet planlegger å (tidlig)anvende IFRS 13 for regnskapsperioder som begynner 1.1.2012 og senere.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet

PRESENTASJONSVALUTA

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er Konsernets funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

DATTERSELSKAP

I morbank regnskapet blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, men er i henhold til endring i IAS 27 inntektsført i utbetalingsåret.

KONSOLIDERING

Konsernregnskapet omfatter alle datterselskap. Som datterselskap regnes alle enheter hvor Konsernet har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom direkte eller indirekte eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger bestemmende innflytelse inkluderes effekten av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse (badwill) inntektsføres ved kjøpet. Konsernet har ikke anvendt IFRS 3 retrospektivt på virksomhetssammenslutninger som er gjennomført før 1.1.2004.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende, realisert og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

TILKNYTTET FORETAK

Tilknyttet foretak er enheter der Konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Konsernet har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

I konsernregnskapet føres nyinvesteringer til anskaffelseskost. Investeringer i tilknyttet selskap inkluderer goodwill/badwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskap resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer.

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at Konsernet gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

UTLÅN OG TAP PÅ UTLÅN

Utlån med flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen tatt hensyn til transaksjonskostnader, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrente lån til kunder øremerkes ved førstegangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring.

Opptjente renter og over/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoen i fastrenteutlåne styres med operasjonelle renteswapper som bokføres til virkelig verdi. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

VURDERING AV VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

På hver balansedag vurderer Konsernet om det eksisterer objektive bevis på forhold som indikerer at forventet kontantstrøm ved første gangs balanseføring ikke vil realiseres og at dermed verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verdittap på en finansiell eiendel vurdert til amortisert kost eller gruppe av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet som følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Banken innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i framtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
 - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen
 - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom Konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristikk. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verdittap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon. Se også note 4.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer (eksklusiv framtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens sist fastsatte effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Framtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunktet for de historiske tapene samt justere effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag.

SAMMENSATTE FINANSIELLE INSTRUMENTER

For strukturerte produkter med kapitalgaranti føres gevinster, herunder tegningsomkostninger og eventuelle struktureringsgevinster, som dag 1 gevinster. Struktureringsgevinster beregnes ved at Konsernets framtidige fordringer (opsjonspremie) og forpliktelser (garantert kapital) neddiskonteres ved bruk av swap kurven. Konsernet tilbyr ikke lengre slike produkter.

MISLIGHOLDTE/TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i Konsernets oversikter over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at Konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

KONSTATERTE TAP

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte spesifiserte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

OVERTATTE EIENDELER

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar Konsernet i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som

sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og verdien av låneengasjementet justeres tilsvarende. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter relevante IFRS standarder (normalt IAS 16, IAS 38, IAS 39 eller IFRS 5).

LEIEAVTALER

Finansielle leieavtaler er ført under hovedposten "Brutto utlån til kunder" i balansen og regnskapsføres etter amortisert kost prinsippet. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente.

Konsernet har ikke kontrakter av typen "salg og tilbakeleie" av eiendom, anlegg og utstyr.

VERDIPAPIRER

Verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres enten som holde for omsetning eller som virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres enten som holde for omsetning, som virkelig verdi med verdiendring over resultatet, som holde til forfall eller som fordring. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert som holde for omsetning eller til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra finansielle investeringer. Det er Konsernets oppfatning at finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi med verdiendring over resultatet gir mer relevant informasjon om verdiene av disse postene i balansen enn om de var vurdert til amortisert kost. De finansielle instrumentene som inngår i denne kategorien blir løpende rapportert og styrt ut fra en vurdering av virkelig verdi.

Sertifikater og obligasjoner som klassifiseres som holde til forfall, eller som fordring måles til amortisert kost ved en effektiv rentemetode. Se omtale av denne metoden under avsnittet om utlån.

I forbindelse med den ekstraordinære og negative utviklingen i verdens finansmarkeder i tredje kvartal 2008 vedtok IASB den 13.10.2008 endringer til IAS 39 Financial instruments – Innregning og måling og IFRS 7 Financial instruments – Disclosure. Endringene ble godkjent av EU den 15.10.2008 og fastsatt av Finansdepartementet gjennom forskrift den 16.10.2008. Endringene medførte tillatelse til, under gitte forutsetninger, å reklassifisere finansielle eiendeler i kategoriene holde for omsetning, til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og tilgjengelig for salg til kategoriene holde til forfall og lån og fordringer med virkning fra 1.7.2008. Banken valgte å benytte seg av denne muligheten.

Instrumenter som omsettes i et aktivt marked, og hvor det normalt finnes observerbare markedspriser ble reklassifisert til kategorien holde til forfall mens instrumenter hvor markedspriser ikke finnes og verdien normalt fastsettes ut fra alternative verdsettelsesmetoder ble reklassifisert til kategorien lån og

fordringer. Reklassifiseringen medfører tilbakeføring av urealisert tap på reklassifiseringstidspunktet. Det tilbakeførte beløp amortiseres over det enkelte instruments gjenværende løpetid og inngår i linjen renteinntekter/-kostnader.

Reklassifiseringen gjennomføres med bakgrunn i de store og unormale kurssvingninger som har oppstått på grunn av urolighetene i finansmarkedene. Banken har tradisjonelt deponert en større del av porteføljen i Norges Bank og beholdt disse obligasjonene til forfall. Disse obligasjonene har generelt hatt svært høy kredittverdighet og unormale kursutslag virker derfor, etter bankens oppfatning, forstyrrende inn på perioderesultatet. Det foreligger både evne og vilje til å holde den reklassifiserte porteføljen til forfall.

DERIVATER OG SIKRING

Derivater består av valuta- og renteinstrumenter samt instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet.

Konsernet benytter derivater i sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrente instrumenter (obligasjoner og sertifikater). Sikringens effektivitet vurderes og dokumenteres både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi, og endringer i virkelig verdi på den sikrede risikoen blir resultatført. Se note 20 for ytterligere opplysninger.

GOODWILL/BADWILL

Goodwill er den positive forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet er inkludert i investeringen, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. I de tilfeller hvor anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet er lavere enn virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler på oppkjøpstidspunktet, såkalt badwill, inntektsføres differansen umiddelbart og inngår i inntekter fra eierinteresser.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er bokført til kostpris fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til kostpris fratrukket nedskrivninger. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til kjøpet av eiendelen. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris fratrukket eventuell restverdi over driftsmidlenes brukstid.

Tomt, bygning eller deler av bygning som innehas av Konsernet for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer. For bygninger hvor Konsernet benytter vesentlige deler til egen virksomhet er ikke noen del av

eiendommen behandlet som investeringseiendom, selv om en mindre del er utleid. Konsernet har valgt å regnskapsføre investeringseiendommene etter kostmetoden.

VIRKSOMHET SOM SKAL SELGES

Disse postene i balansen inneholder konsernets virksomheter som er besluttet solgt. Postene inneholder eiendeler og gjeld knyttet til overtatte eiendommer, samt eiendomsselskaper som skal syndikeres og selges ut i andeler til kunder. Posten er vurdert til virkelig verdi.

INNLÅN

Innlån regnskapsføres første gang til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjonsutgifter. Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Innlån med fast rente vurderes til virkelig verdi med neddiskontering etter gjeldende rentekurve, dog ikke hensyntatt endringer i kredittspreader og transaksjonskostnader. Konsernet benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen. Tilsvarende gjelder for derivater på gjeldssiden. Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

PENSJONER

SpareBank 1 SR-Bank har pr i dag to typer pensjonsavtaler.

Ytelsesbasert pensjonsavtale

Alle konsernselskapene har pensjonsavtaler tilknyttet konsernets egen pensjonskasse. Avtalene er sikret gjennom innbetalinger til pensjonskassen, og er bestemt av periodiske beregninger utført av aktuar. En definert ytelsesplan er en pensjonsplan som gir rett til en definert framtidig ytelse ved oppnådd pensjonsalder, som regel bestemt av faktorer som alder, antall år ansatt og lønn. Forpliktelsen som bokføres i balansen vedrørende en definert ytelsesplan er nåverdien av den definerte forpliktelsen redusert for virkelig verdi av pensjonsmidler. Forpliktelsen knyttet til den definerte ytelsesplanen beregnes årlig av uavhengige aktuarer. Nåverdien av framtidige definerte ytelser beregnes ved å diskontere framtidige utbetalinger ved bruk av rentesatsen for norske statsobligasjoner justert for forskjeller i forfallstidspunkt.

Fra 2005 ble det i henhold til IAS 19 anledning til å føre aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) rett mot egenkapitalen. Konsernet har valgt å følge dette prinsippet.

Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket for nye medlemmer fra og med 1.4.2011.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

USIKRE FORPLIKTELSER

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Brutto latent forpliktelse framgår av note 32. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse, jfr. note 15. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan beregnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når Konsernet har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

ANSVARLIGE LÅN OG FONDSOBLIGASJONER

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telle med 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 prosent av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet eller amortisert kost slik som andre langsiktige lån. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men Konsernet har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 eller 35 prosent av samlet kjernekapital avhengig av type fondsobligasjon. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller kapitaldekningen faller under 8 prosent. Nedskrevne beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

UTBYTTE

Utbytte bokføres som egenkapital i perioden fram til det er vedtatt av bankens generalforsamling.

RENTEINNTEKTER OG -KOSTNADER

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Effektiv rente er den renten som medfører at nåverdien av forventet kontantstrøm, over forventet levetid for en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse, blir lik bokført verdi av den respektive finansielle eiendelen eller forpliktelsen. Ved beregningen av effektiv rente estimerer man kontantstrøms-effekten som ligger i avtalen, men uten å ta hensyn til framtidige kreditttap. Beregningen tar således hensyn til blant annet gebyrer, transaksjonskostnader, overkurs og underkurs.

Dersom en finansiell eiendel blir nedskrevet for tap blir ny effektiv rente beregnet basert på justert estimert kontantstrøm.

Renteinntekter og rentekostnader på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres som henholdsvis renteinntekter og rentekostnader. Øvrige verdiendringer klassifiseres som inntekter fra finansielle instrumenter.

PROVISJONSINNTEKTER OG -KOSTNADER

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i Konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen sluttføres.

TRANSAKSJONER OG BALANSEPOSTER I UTENLANDSK VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost. For balanseposter benyttes kurs på balansedagen.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes utsatt skatteforpliktelse eller -fordel på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller fordel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes utsatt skattefordel på framførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes framtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

I henhold til IFRS regelverket defineres ikke selskapets formueskatt som skattekostnad. Denne kostnaden er dermed ført som driftskostnad.

SEGMENTRAPPORTERING

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Et geografisk marked (segment) er en del av virksomheten som leverer produkter og tjenester innenfor et avgrenset geografisk område som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre geografiske markeder. Konsernledelsen anses i henhold til segmentrapportering som øverste beslutningsmyndighet. Tallene i segmentrapporteringen baserer seg på internrapportering til konsernledelsen.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap, generalforsamling og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for framleggelse.

Styrets forslag til utbytte framgår av årsberetningen og note 43. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt.

NOTE 3 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 SR-Bank bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader
- Markedsrisiko: risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet
- Operasjonell risiko: risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser
- Eierrisiko: risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultat fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse
- Compliance risiko: risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter
- Forretningsrisiko: risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer
- Omdømme risiko: risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter
- Strategisk risiko: risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsinger

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av:

- Høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på ulike elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på. Hovedelementene er beskrevet nedenfor.

Konsernets strategiske målilde: SpareBank 1 SR-Bank skal være Sør- og Vestlandets mest attraktive leverandør av finansielle tjenester basert på:

- Gode kundeopplevelser
- Sterk lagfølelse og profesjonalitet
- Lokal forankring og beslutningskraft
- Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse: Prosessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske målilde. Prosessen er framoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende implementeres det forbedringstiltak. Sannsynlighetsreducerende tiltak skal prioriteres foran konsekvensreducerende tiltak.

Kapitalallokering: Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten og at det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap er det man statistisk sett må forvente å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode (langsiktig utfall). Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg.

Konsernet har fastsatt at den risikojusterte kapitalen i utgangspunktet skal dekke 99,97 prosent av mulige uventede tap. For eierrisikoen i SpareBank 1 Gruppen AS er det valgt et konfidensnivå på 99,5 prosent som følge av at risikoen i stor grad består av forsikringsrisiko med en annen tapsfordeling. Et konfidensnivå på 99,5 prosent for forsikringsrisiko er i tråd med det internasjonale Solvency II-regelverket. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av risikojustert kapital, og det benyttes også bruk av kvalitative vurderinger.

Finansiell framskrivning og stresstesting: Med utgangspunkt i det strategiske målildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste 5 årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag i økonomien. For å vurdere konsekvensene av et alvorlig økonomisk tilbakeslag for SpareBank 1 SR-Bank fokuserer konsernet i betydelig grad på de områder av økonomien som påvirker den finansielle utviklingen. Dette er først og fremst utvikling i kreditttterspørsel, aksjemarkedet, rentemarkedet og utvikling i kredittrisikoen. I tillegg til å ha konsekvenser for avkastningen på de underliggende eiendeler vil et alvorlig økonomisk tilbakeslag også ha konsekvenser for kundenes spareadferd. Formålet med framskrivningen er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning.

Evaluering og tiltak: De overnevnte finansielle framskrivningene skal gi administrasjonen og styret tilstrekkelig risikoforståelse slik at de kan vurdere om konsernet har en akseptabel risikoprofil, og om konsernet er tilstrekkelig kapitalisert i henhold til risikoprofil og strategiske mål.

SpareBank 1 SR-Bank utarbeider kapitalplaner for å få en langsiktig og effektiv kapitalstyring samt sikre at konsernet har en forsvarlig kapitaldekning ut fra risikoeksponeringen. Kapitalplanen tar hensyn til både forventet utvikling og en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. SpareBank 1 SR-Bank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for å i størst mulig grad kunne håndtere slike kritiske situasjoner.

Rapportering og oppfølging: Konsernets overordnende risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikoreporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance som er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen rapporterer direkte til administrerende direktør.

Organisering og organisasjonskultur: SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha en sterk og sunn organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 SR-Bank har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen.

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av uavhengighet i risikostyring, og ansvaret for risikostyring er derfor fordelt mellom ulike roller i organisasjonen.

RISIKOEKSPONERING I SPAREBANK 1 SR-BANK

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko, og de viktigste risikoene er beskrevet nedenfor:

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementoppfølging og porteføljestyling. Konsernets kredittstrategi består av overordnede kredittstrategiske rammer for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikjustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet.

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko som oppstår ved å konsentrere eksponeringen mot en enkelt kunde, bransje eller geografisk område. Konsernet har et særskilt fokus på konsentrasjonsrisiko knyttet til eksponeringen mot store enkeltkunder og mot enkeltbransjer. For å unngå uønsket konsentrasjonsrisiko setter de kredittstrategiske rammene også begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på

porteføljenivå, og for ulike bransjer og enkeltkunder. Disse begrensningene kommer i tillegg til de rammer som "Forskrift om store engasjementer" fastsetter. De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko. Eksempelvis settes det ved finansiering av eiendomsengasjementer minimumskrav til henholdsvis egenkapital, forhåndssalg på boligprosjekter og finansieringsgrad i forhold til leieinntekter på eiendom for utleie.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende direktør, som igjen kan videredelegere disse innenfor egne fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements forventede tap og dets misligholdssannsynlighet. Fullmaktene er personlige. Kredittbehandlingsrutinene regulerer i detalj alle forhold knyttet til konsernets kredittgivning og engasjementsoppfølging.

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold: Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode basert på et langsiktig utfall. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.
2. Eksponering ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse som angir konsernets eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer. Garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer på bedriftskunder multipliseres med en konverteringsfaktor på 75 prosent. For personkunder blir innvilgede, men ikke trukne rammer multiplisert med en konverteringsfaktor på 100 prosent.
3. Tapsgrad ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til verdien av underliggende sikkerheter og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Konsernet fastsetter realisasjonsverdien på stilte sikkerheter på bakgrunn av egne erfaringer over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Det benyttes sju klasser (1 – 7) for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvigelssprosessen for å sikre at dette holder en god kvalitet over tid. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimater for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellenes estimater og modellenes konjunkturfølsomhet. Den kvantitative valideringen vil i enkelte tilfeller suppleres med mer kvalitative vurderinger, dette gjelder særlig dersom tilfanget av statistiske data er begrenset.

I tillegg til kredittrisikoen i utlånsporteføljen har konsernet kredittrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen. Denne porteføljen skal i hovedsak bestå av obligasjoner og sertifikater med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank. Konsernet eksponeres også for kredittrisiko gjennom porteføljen i SpareBank 1 SR-Finans AS som består fortrinnsvis av leasing og billån. Porteføljen utgjør om lag 5 prosent av total utlånseksponering.

For ytterligere informasjon vises til notene 13, 14, 16, 17 og 18.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig.

Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Det er konsernets treasuryavdeling som har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring og compliance overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Konsernets utlån finansieres hovedsaklig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Salg av godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen i SpareBank 1 SR-Bank.

For ytterligere informasjon vises til note 38.

Markedsrisiko styres gjennom markedsrisikostategien som definerer konsernets risikovilje. Strategien med tilhørende spesifikasjon av nødvendige risikorammer, rapporteringslinjer og fullmakter behandles og godkjennes av konsernets styre minimum årlig.

Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til konsernets langsiktige investeringer i verdipapirer. I tillegg har konsernet en viss eksponering for markedsrisiko fra handelsaktiviteter i rente- og valutamarkedene, samt fra aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av styret minimum årlig. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Konsernets eksponering overfor markedsrisiko er moderat.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Konsernets renterisiko reguleres av rammer for maksimal verdiendring ved en endring i rentenivået på en prosent. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort og konsernets renterisiko er lav.

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaer hvor konsernet har eksponering. Valutakursrisikoen reguleres av nominelle rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i en enkeltvaluta. Omfanget av konsernets handelsaktiviteter i valuta er beskjedent og valutakursrisikoen vurderes som moderat.

Kursrisiko knyttet til verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på konsernets obligasjoner, sertifikater og egenkapitalinstrumenter. I kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på likviditetsporteføljen skiller SpareBank 1 SR-Bank mellom systematisk risiko (markedsrisiko) og usystematisk risiko (misligholdsrisiko). Misligholdsrisiko kvantifiseres som kredittrisiko. Av likviditetsporteføljens totale beholdning tilsvarende 19,9 mrd kroner utgjør obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" 8,5 mrd kroner. Disse investeringene er bokført til amortisert kost og er derfor ikke regnskapsmessig utsatt for markedsrisiko. Konsernets risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

For ytterligere informasjon vises til notene 20, 39 og 40.

Operasjonell risiko styres gjennom risikostrategien for operasjonell risiko som fastsettes minimum årlig av styret, og setter rammer for forventet tap og risikojustert kapital. Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 SR-Bank skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Risikostyringen skal være fundert på innsikt og forståelse for hva som skaper og driver operasjonell risiko i konsernet, og i størst mulig grad forene effektive prosesser med lav risiko eksponering.

SpareBank 1 SR-Bank har som et ledd i kontinuerlig kompetanseutvikling etablert et samarbeid med Universitetet i Stavanger og SpareBank 1-alliansen om et forskning og utviklingsprosjekt som tilfører nye metoder og kompetanse i arbeidet med styring av operasjonell risiko. Prosjektet ble startet høsten 2007 og forventes å bli ferdigstilt i løpet av 2012.

Konsernet har et eget system for rapportering og oppfølging av uønskede hendelser. For å lære av egne og andres feil, og for å sikre fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring, er det også etablert et eget system for registrering og oppfølging av forbedringstiltak. Dette skal bidra til at SpareBank 1 SR-Bank forblir en slagkraftig organisasjon over tid, gjennom prioritering og kontinuerlig forbedring av organisasjonens samlede innovasjons- og prestasjonsevne.

Eierisiko styres gjennom fastsatte rammer for risikostyrt kapital som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse. SpareBank 1 SR-Bank har i hovedsak eierisiko gjennom eierandelen i SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 prosent), Bank 1 Oslo Akershus AS (19,5 prosent), BN Bank ASA (23,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (34,4 prosent) og SpareBank 1 Næringskreditt AS (30,7 prosent).

Compliance risiko (etterlevelse) styres gjennom rammeverket for compliance som bygger i hovedsak på EBA Internal Governance, Basel Committee on Banking Supervision; "Compliance and the compliance function in banks" og Finanstilsynets "Modul for evaluering av overordnet styring og kontroll". SpareBank 1 SR-Bank sin compliance policy skal sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter.

Konsernets compliance policy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Et av de viktigste områdene i 2011 har vært arbeidet med ny godtgjørelsesordning for konsernet. Andre fokusområder er oppfølging av etterlevelse av hvitvaskingsregelverk, tekniske tilpasninger i henhold til presisering av konsesjon for behandling av personopplysninger og autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere.

SpareBank 1 SR-Bank sin compliance funksjon ivaretas av avdeling for risikostyring og compliance som er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor compliance området.

NOTE 4 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Konsernet foretar en årlig evaluering av hele bedriftsmarkedsporteføljen. Store engasjement, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko evalueres kvartalsvis. Lån til privatpersoner evalueres når det er misligholdt med mer enn 60 dager. Større engasjement med mislighold evalueres kvartalsvis.

Konsernets systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring.

Konsernet nedskriver individuelt dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, illikviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av framtidig kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuell nedskrivning. Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente i den grad dette påvirker forventet kontantstrøm.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på grupper av utlån der det foreligger objektive bevis på at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring av utlånene. Objektive bevis omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte framtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen. Utviklingen i misligholdssannsynlighet er et slikt objektivt bevis som benyttes for å identifisere et mulig nedskrivningsbehov. Der det er identifisert behov for gruppevis nedskrivninger skal tap på utlån beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene neddiskontert med effektiv rente. For å beregne denne forskjellen (som tilsvarer nivået på de gruppevis nedskrivningene) tas det utgangspunkt i utlånenes forventede tap.

Vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og vurdering av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

VIRKELIG VERDI PÅ EGENKAPITALINTERESSER

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres

som tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som framkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak av noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs.

VIRKELIG VERDI PÅ DERIVATER

Virkelig verdi av derivater framkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, for eksempel renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller konsernets risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes for eksempel at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen. For derivater der motparten har svakere kreditt rating enn Konsernet, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

PENSJONER

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater hvor avkastning på pensjonsmidlene, framtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G (Folketrygdens grunnbeløp) og den generelle utviklingen i antall uføretrygdete og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som framkommer i balansen. Estimaterendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil løpende føres direkte mot egenkapitalen.

INNTEKTSSKATT

Ved fastsettelse av inntektsskatten i konsernet er det påkrevd betydelig bruk av skjønn. For mange transaksjoner og beregninger vil det være usikkerhet knyttet til den endelige skatteforpliktelsen. Konsernet balansefører skatteforpliktelser knyttet til framtidige avgjørelser i skatte- og tvistesaker basert på om ytterligere inntektsskatt vil påløpe. Hvis det endelige utfallet i en sak avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad og avsetning for utsatt skatt i den perioden avviket fastslås.

VESENTLIGE OPPKJØP

Kvinnherad Sparebank er overtatt med regnskapsmessig virkning fra 1.11.2010 ved at SpareBank 1 SR-Bank har overtatt alle eiendeler og forpliktelser til Kvinnherad Sparebank. Det vises til note 25.

NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON

Ledelsen har vurdert hvilke segmenter som er rapporterbare med utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil og er delt opp i personmarked (inkl selvstendig næringsdrivende), bedriftsmarked, kapitalmarked og datterselskap av vesentlig betydning. Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og fremkommer under posten "øvrig virksomhet" sammen med aktiviteter som ikke lar seg allokere til person-, bedrifts-, kapitalmarked eller datterselskap av betydning. Tallene for virksomhetsområder og geografi er basert på intern ledelsesrapportering. Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt rapporteres under posten "Netto provisjons- og andre inntekter".

Rapportering pr virksomhetsområde:

(tall i mill kroner)

2011	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- Megler 1	SR- Finans	SR- Forvaltning	SR- Investering	Øvrig virksomhet	SR-Bank Konsern
Netto eksterne renteinntekter	847	737	32	-12	317	-	-	-166	1 756
Netto interne renteinntekter	-	-1	-	21	-157	1	2	134	-
Netto renteinntekter	847	736	32	9	160	1	2	-31	1 756
Netto provisjons- og andre inntekter	480	211	170	426	-7	45	3	-136	1 192
Netto inntekter fra finansielle investeringer	-	-	12	-	-	-	10	297	319
Driftskostnader	-580	-185	-67	-345	-35	-18	-4	-399	-1 633
Driftsresultat før tap på utlån	747	762	147	91	117	27	11	-269	1 634
Tap på utlån og garantier	-36	-83	-	-	-17	-	-	-3	-139
Driftsresultat før skatt	712	679	147	91	100	27	11	-272	1 495
Brutto utlån til kunder	49 655	45 147	-	-	5 420	-	-	1 146	101 368
Individuelle nedskrivninger	-109	-246	-	-	-63	-	-	-	-418
Nedskrivning på grupper av utlån	-17	-300	-	-	-45	-	-	-	-362
Andre eiendeler	-	-	683	309	92	51	197	29 221	30 554
Sum eiendeler pr segment	49 529	44 601	683	309	5 404	51	197	30 367	131 142
Innskudd fra kunder	36 694	23 525	-	-	-	-	-	3 823	64 042
Annen gjeld	-	-	683	260	4 922	37	16	51 425	57 343
Sum gjeld pr segment	36 694	23 525	683	260	4 922	37	16	55 248	121 385
Egenkapital	-	-	-	49	482	14	181	9 031	9 757
Sum gjeld og egenkapital pr segment	36 694	23 525	683	309	5 404	51	197	64 279	131 142
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- kreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	43 399	704						1 226	45 329

(fortsettelse note 5)

2010	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- Megler 1	SR- Finans	SR- Forvaltning	SR- Investering	SR- virksomhet	Øvrig	SR-Bank Konsern
Netto eksterne renteinntekter	820	724	29	-5	300	-	-	-126	1 742	
Netto interne renteinntekter	-	-5	-	12	-131	1	1	122	-	
Netto renteinntekter	820	719	28	7	169	1	1	-4	1 742	
Netto provisjons- og andre inntekter	498	164	135	369	-6	42	2	-103	1 101	
Netto inntekter fra finansielle investeringer	-	-	16	-	-	-	9	546	571	
Driftskostnader	-528	-154	-40	-317	-38	-22	-5	-462	-1 566	
Driftsresultat før tap på utlån	790	729	140	59	125	21	7	-23	1 848	
Tap på utlån og garantier	-7	-165	-	-	-47	-	-	-15	-234	
Driftsresultat før skatt	783	564	140	59	78	21	7	-38	1 614	

Brutto utlån til kunder	58 430	40 694	-	-	5 065	-	-	1 603	105 792
Individuelle nedskrivninger	-54	-292	-	-	-56	-	-	-	-402
Nedskrivning på grupper av utlån	-11	-303	-	-	-43	-	-	-	-357
Andre eiendeler	-	-	625	231	39	46	187	28 617	29 745
Sum eiendeler pr segment	58 365	40 099	625	231	5 005	46	187	30 220	134 778

Innskudd fra kunder	33 478	21 745	-	-	-	-	-	5 547	60 770
Annen gjeld	-	-	625	194	4 565	34	7	59 181	64 606
Sum gjeld pr segment	33 478	21 745	625	194	4 565	34	7	64 728	125 376

Egenkapital	-	-	-	37	440	12	180	8 733	9 402
Sum gjeld og egenkapital pr segment	33 478	21 745	625	231	5 005	46	187	73 461	134 778

Sum utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- kreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	24 658	321						1 182	26 161
---	---------------	------------	--	--	--	--	--	--------------	---------------

2009	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- Megler 1	SR- Finans	SR- Forvaltning	SR- Investering	SR- virksomhet	Øvrig	SR-Bank Konsern
Netto eksterne renteinntekter	818	624	25	-4	327	1	-	-115	1 676	
Netto interne renteinntekter	-	-21	-	8	-133	-	1	145	-	
Netto renteinntekter	818	603	25	4	194	1	1	30	1 676	
Netto provisjons- og andre inntekter	470	152	151	316	-12	55	2	-136	998	
Netto inntekter fra finansielle investeringer	-	-	-7	-	-	-	-6	718	705	
Driftskostnader	-493	-154	-39	-279	-33	-37	-5	-539	-1 579	
Driftsresultat før tap på utlån	795	602	130	41	149	19	-8	73	1 800	
Tap på utlån og garantier	-5	-248	-	-	-35	-	-	-80	-368	
Driftsresultat før skatt	790	354	130	41	114	19	-8	-7	1 432	

Brutto utlån til kunder	47 047	39 859	-	-	5 040	-	-	1 527	93 473
Individuelle nedskrivninger	-47	-248	-	-	-34	-	-	-	-329
Nedskrivning på grupper av utlån	-15	-272	-	-	-33	-	-	-	-320
Andre eiendeler	-	-	244	182	115	43	176	31 325	32 085
Sum eiendeler pr segment	46 985	39 339	244	182	5 088	43	176	32 852	124 909

Innskudd fra kunder	29 471	18 594	-	-	-	-	-	6 271	54 336
Annen gjeld	-	-	244	159	4 678	35	5	57 379	62 500
Sum gjeld pr segment	29 471	18 594	244	159	4 678	35	5	63 650	116 836

Egenkapital	-	-	-	23	410	8	171	7 461	8 073
Sum gjeld og egenkapital pr segment	29 471	18 594	244	182	5 088	43	176	71 111	124 909

Sum utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- kreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	24 534	18						202	24 754
---	---------------	-----------	--	--	--	--	--	------------	---------------

(fortsettelse note 5)

Konsernet opererer i et geografisk avgrenset område fra Grimstad i sørøst til Bergen i nordvest. I tillegg er viktige eiendelsklasser (utlån og innskudd) fordelt geografisk i egne noter under innskudd og utlån.

Geografisk fordeling	Rogaland			Agder			Hordaland			SR-Bank Konsern		
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009
Netto renteinntekter	1 442	1 461	1 444	140	160	147	174	121	85	1 756	1 742	1 676
Netto provisjons- og andre inntekter	987	941	862	115	107	103	90	53	33	1 192	1 101	998
Netto inntekter fra finansielle investeringer	314	567	702	2	2	1	2	1	2	319	571	705
Driftskostnader	-1 358	-1 356	-1 399	-137	-124	-118	-138	-86	-62	-1 633	-1 566	-1 579
Driftsresultat før tap på utlån	1 385	1 613	1 609	121	145	133	129	89	58	1 634	1 848	1 800
Tap på utlån og garantier	-77	-124	-255	-44	-70	-88	-19	-40	-26	-139	-234	-368
Driftsresultat før skatt	1 308	1 489	1 355	77	75	45	110	49	32	1 495	1 614	1 432
Brutto utlån til kunder	80 037	84 472	78 086	10 213	10 473	9 717	11 118	10 847	5 670	101 368	105 792	93 473
Individuelle nedskrivninger	-240	-223	-190	-110	-104	-111	-68	-75	-28	-418	-402	-329
Nedskrivning på grupper av utlån	-353	-349	-317	-4	-3	-1	-5	-5	-2	-362	-357	-320
Andre eiendeler	30 548	29 744	32 085	3	1	-	4	1	-	30 554	29 745	32 085
Sum eiendeler pr segment	109 992	113 644	109 664	10 101	10 367	9 605	11 048	10 768	5 640	131 142	134 778	124 909
Innskudd fra kunder	57 194	55 214	51 559	2 521	2 119	2 024	4 328	3 437	754	64 042	60 770	54 336
Annen gjeld	56 282	63 670	61 718	459	390	324	602	546	457	57 343	64 606	62 500
Sum gjeld pr segment	113 476	118 884	113 277	2 979	2 509	2 348	4 930	3 983	1 211	121 385	125 376	116 836
Egenkapital	9 644	9 311	8 004	49	38	29	64	53	41	9 757	9 402	8 073
Sum gjeld og egenkapital pr segment	123 120	128 195	121 280	3 028	2 547	2 377	4 994	4 036	1 252	131 142	134 778	124 909

NOTE 6 NETTO RENTEINNTEKTER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern			
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Renteinntekter			
189	177	189	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	33	45	56
4 037	3 884	4 285	Renter av utlån til kunder	4 594	4 175	4 362
544	535	598	Renter av sertifikater og obligasjoner	598	536	544
		-	Renter på nedskrevne finansielle eiendeler			
51	59	60	- Utlån og fordringer på kunder	62	64	53
4 821	4 655	5 132	Sum renteinntekter	5 287	4 820	5 015
			Rentekostnader			
392	365	237	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	248	370	396
1 519	1 450	1 882	Renter på innskudd fra kunder	1 858	1 436	1 509
1 272	1 062	1 262	Renter på utstedte verdipapirer	1 263	1 062	1 271
102	141	162	Renter på ansvarlig lånekapital	162	141	102
61	69	-	Avgift til Bankenes sikringsfond	-	69	61
3 346	3 087	3 543	Sum rentekostnader	3 531	3 078	3 339
1 475	1 568	1 589	Netto renteinntekter	1 756	1 742	1 676

NOTE 7 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
56	60	81	Garantiprovisjon	78	57	52
13	13	14	Interbankprovisjon	14	13	13
34	19	22	Verdipapiromsetning	18	13	28
-	-	-	Forvaltning	68	73	57
59	83	87	Formidlingsprovisjon	56	54	37
146	157	87	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	87	157	146
246	248	254	Betalingsformidling	254	248	246
107	110	149	Forsikrings tjenester	153	113	108
57	53	97	Andre provisjonsinntekter	106	64	73
718	743	791	Sum provisjonsinntekter	834	792	760
6	-	-	Garantiprovisjon	-	-	6
15	13	11	Interbankprovisjon	11	13	15
64	56	60	Betalingsformidling	60	56	64
1	1	3	Andre provisjonskostnader	-	2	2
86	70	74	Sum provisjonskostnader	71	71	87
3	3	5	Driftsinntekter fast eiendom	5	1	2
-	-	-	Eiendomsomsetning	424	369	315
8	7	-	Andre driftsinntekter	-	10	8
11	10	5	Sum andre driftsinntekter	429	380	325
643	683	722	Netto provisjons- og andre inntekter	1 192	1 101	998

NOTE 8 NETTO INNTEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Verdiendring på renteinstrumenter			
122	11	-12	Obligasjoner og sertifikater - holdt for omsetning	-13	11	122
-90	48	65	Netto verdiendring sikrede fastrente utlån	65	48	-90
421	-252	-278	Netto verdiendring sikrede obligasjoner gjeld	-278	-252	421
			Verdiendring på sikring og derivater			
-6	-4	-15	Netto verdiendring derivater sikret mot obligasjoner (eiendeler)	-15	-4	-6
96	-53	-47	Netto verdiendring derivater sikret mot fastrente utlån	-47	-53	96
-377	241	274	Netto verdiendring derivater sikret mot obligasjoner (gjeld)	274	241	-377
			Verdiendring på egenkapitalinstrumenter			
18	8	-59	Egenkapitalinstrumenter - holdt for omsetning	-59	8	18
59	119	4	Egenkapitalinstrumenter - til virkelig verdi	24	127	53
243	118	-68	Sum netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi	-49	126	237
-	-	-	Realiserte tilgjengelig for salg instrumenter	-	-	-
-	-	-	Sum netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg	-	-	-
			Valutahandel			
147	131	138	Netto gevinst valuta	138	131	147
390	249	70	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	89	257	384

NOTE 9 PERSONALKOSTNADER, GODTGJØRELSESERKLÆRING OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

SpareBank 1 SR-Bank ASA sin godtgjørelsespolitikk

SpareBank 1 SR-Bank ASA har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte.

Konsernets godtgjørelsesordning skal:

- være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser
- bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter
- være i samsvar med Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1.12.2010

Den samlede godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Den skal sikre at konsernet over tid tiltrekker, utvikler og beholder de dyktigste medarbeiderne. Ordningen skal sikre en belønningsmodell som oppleves rettferdig, forutsigbar og er fremtidsrettet og motiverende.

Beslutningsprosess

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre styremedlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret og har i hovedsak ansvar for å:

- Årlig vurdere og foreslå total lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør
- Årlig behandle forslag til konsernmålekort (administrerende direktørs målekort)
- Årlig behandle konsernets godtgjørelsesordning, inkludert strategi og hovedprinsipper for variabel godtgjørelse
- Være rådgiver for administrerende direktør vedrørende saker om lønn og annen godtgjørelse og andre vesentlige personalrelaterte forhold for konsernets ledende ansatte
- Påse at praktiseringen av konsernets godtgjørelsesordninger årlig blir gjennomgått av en uavhengig kontrollfunksjon
- Forberede erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte (jfr. allmennaksjeloven § 6-16 a)
- Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller godtgjørelsesutvalget
- Gjennomgå andre personalpolitiske saker angående konsernets godtgjørelsesordning som kan antas å innebære vesentlig renomèrisiko

Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret Godtgjørelse til administrerende direktør

Administrerende direktørs lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes årlig av styret etter innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Fastlønn fastsettes på bakgrunn av oppnådde resultater samt markedsutviklingen for tilsvarende stillinger.

Administrerende direktørs variable godtgjørelse fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering basert på følgende forhold: kunde/markedsperspektiv, interne prosesser, organisasjon og kompetanse samt finansielt perspektiv. Variabel godtgjørelse kan opptjenes årlig, men skal være basert på oppnådde mål siste to år. Administrerende direktør kan motta konsernbonus på lik linje med øvrige ansatte i konsernet. Eventuell variabel godtgjørelse, inkludert konsernbonus (eksklusiv eventuelle lojalitetsaksjer), skal kunne utgjøre inntil 25 prosent av fast lønn inkludert feriepengene. Det tildeles ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte ordninger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Hålvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA, hvor 1/3 kan disponeres hvert av de kommende tre år. Konsernbonus mottatt i form av aksjer kan disponeres ved tildeling. Den delen av den variable godtgjørelsen som utbetales i aksjer skal avkortes dersom rekalkulering av beregningsgrunnlaget for den variable godtgjørelsen i opptjeningsåret viser at beregningsgrunnlaget er vesentlig lavere enn det beregningsgrunnlaget som ble lagt til grunn i opptjeningsåret.

Administrerende direktør kan i tillegg gis naturalytelser i den grad ytelsene har naturlig tilknytning til administrerende direktørs funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig.

Der er inngått livsvarig pensjonsavtale med administrerende direktør hvor pensjonsalder er ved utgangen av det året administrerende direktør fyller 64 år, og da med en årlig pensjon frem til fylte 67 år som utgjør 67 prosent av pensjonsgivende lønn. Fra fylte 67 år gis en tilleggspensjon som sammen med alderspensjon fra SpareBank 1 SR-Bank sin pensjonskasse, pensjon fra folketrygden og AFP skal utgjøre 67 prosent av pensjonsgivende lønn, gitt full opptjening.

Administrerende direktør har ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Administrerende direktør fastsetter godtgjørelse til ledende ansatte i samsvar med SpareBank 1 SR-Bank sin til enhver tid vedtatte godtgjørelsesordning. Med ledende ansatte menes ansatte som rapporterer til administrerende direktør, det vil si konsernledelsen.

Lønn fastsettes etter vurdering av prestasjon samt vilkår i markedet for de ulike områdene. Lønn skal fremme gode prestasjoner og sikre at konsernet når strategiske mål. Lønnsfastsettelsen skal ikke skade konsernets omdømme eller være markedsledende. Lønnen bør sikre at konsernet har evne til å tiltrekke og beholde ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring. Variabel godtgjørelse fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering basert på følgende forhold: kunde/markedsperspektiv, interne prosesser, organisasjon og kompetanse samt finansielt perspektiv.

(fortsettelse note 9)

Variable godtgjørelser kan opptjenes årlig, men skal være basert på oppnådde mål siste to år. Ledende ansatte kan motta konsernbonus på lik linje med øvrige ansatte i konsernet. Eventuell variabel lønn, inkludert konsernbonus, skal kunne utgjøre inntil 25 prosent av fast lønn inkludert feriepengene. For konserndirektør Kapitalmarked kan det gis variabel lønn, inkludert konsernbonus, på inntil 50 prosent av fast lønn inkludert feriepengene. Det tildeles ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte ordninger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA, hvor 1/3 kan disponeres hvert av de kommende tre år. Konsernbonus mottatt i form av aksjer kan disponeres ved tildeling. Den delen av den variable godtgjørelsen som utbetales i aksjer skal avkortes dersom rekalkulering av beregningsgrunnlaget for den variable godtgjørelsen i opptjeningsåret viser at beregningsgrunnlaget er vesentlig lavere enn det beregningsgrunnlaget som ble lagt til grunn i opptjeningsåret.

Naturlytelser kan tilbys ledende ansatte i den grad ytelsene har en naturlig tilknytning til den enkeltes funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig.

Pensjonsordning skal ses i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurransedyktige betingelser. Medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år, med unntak av sist ansatte konsernmedlem som har en pensjonsalder på 67 år. Konsernledelsen er medlemmer av den lukkede ytelsesordningen som ved full opptjening gir rett til en pensjon på 70 prosent av pensjonsgivende inntekt, inkludert pensjon fra Folketrygden og AFP, fra fylte 67 år. Dette gjelder ikke sist ansatte konsernmedlem, hvor pensjonen er begrenset til 12 G. De ansatte i konsernledelsen som har pensjonsalder på 62 år, har fra fylte 62 år til fylte 67 år rett på en pensjon tilsvarende 70 prosent av pensjonsgivende inntekt i form av driftspensjon.

Ingen ledende ansatte har avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Variabel godtgjørelse til øvrige ansatte

Konsernbonus

Konsernet har en konsernbonusordning som omfatter samtlige ansatte i konsernet. Konsernbonusen fastsettes som en lik prosent av fast lønn, og kan maksimalt utgjøre 1,5 månedslønn. Konsernbonusen fastsettes med utgangspunkt i konsernmålekort fastsatt av styret og i forhold til finansielle og ikke-finansielle mål som vektlegges med henholdsvis 70 prosent og 30 prosent. Konsernbonusen utbetales med halvparten i kontanter og halvparten i form av aksjer utstedt av SpareBank 1 SR-Bank ASA. For ansatte som ikke gjennom lov eller forskrift har bindingstid for ervervede aksjer, er det ingen bindingstid på mottatte aksjer, men ansatte som velger å beholde mottatte aksjer i minimum 1 år vil få tildelt ½ ekstra aksje ("lojalitetsaksje") pr tidligere tildelt aksje.

Individuell bonus

Individuell bonus kan benyttes som et virkemiddel for konsernet til å premiere ekstraordinære prestasjoner samtidig som det kan være et godt verktøy for å opprettholde en fornuftig fastlønnsutvikling. Eventuell individuell bonus skal følge de samme prinsipper som for variabel godtgjørelse til konsernledelsen både i forhold til kriterier for tildeling samt utbetaling og kan maksimum utgjøre 25 prosent av fastlønn inkludert konsernbonus.

Særordninger

Konkurransesituasjonen samt markedspraksis kan tilsi at det innenfor enkelte områder er ønskelig å etablere særordninger knyttet til variabel godtgjørelse. For ansatte som omfattes av særordninger og som er å anse som ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoksporing eller andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse (ihht Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1.12.2010) skal de samme prinsipper som for konsernledelsen gjelde i forhold til kriterier for tildeling samt utbetaling av variabel godtgjørelse. Ansatte med kontrolloppgaver kan ikke omfattes av særordninger.

Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter, opsjoner med videre for det kommende regnskapsåret

Administrerende direktør og ledende ansatte gis, på lik linje med øvrige ansatte i konsernet, adgang til å delta i rettede emisjoner mot konsernets ansatte.

For all variabel lønn administrerende direktør og konsernledelsen har opptjent i 2012, vil halvparten av den variable lønnen bli utbetalt i form av aksjer utstedt av SpareBank 1 SR-Bank ASA. Konsernbonus, inkludert eventuelle lojalitetsaksjer, vil kunne disponeres ved tildeling. For øvrige aksjer som blir tildelt som variabel godtgjørelse, vil inntil 1/3 av aksjene kunne omsettes hvert av de kommende tre år.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2011 gitt i fjorårets erklæring er blitt fulgt.

(fortsettelse note 9)

Personalkostnader

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
472	486	589	Lønn	795	672	637
96	35	- 116	Pensjonskostnader (ytelsesplan, note 33)	- 138	47	115
65	68	78	Sosiale kostnader	109	94	88
33	43	53	Øvrige personalkostnader	62	57	41
666	632	604	Sum personalkostnader	828	870	881
929	997	1 039	Gjennomsnittlig antall ansatte	1 306	1 237	1 178
867	952	1 023	Antall årsverk pr 31.12.	1 213	1 163	1 093
941	1 004	1 075	Antall ansatte pr 31.12.	1 350	1 268	1 183

Ytelser til konsernledelsen

(beløp i tusen kroner)

2011		Lønn og andre kort-siktige ytelser	Herav bonus ²⁾	Andre godtgjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹⁾	Pensjonskostnad
Arne Austreid	Administrerende direktør	2 613	-	121	2 726	-	5 000	2 664
Terje Vareberg ^(til 31.12.2010)	Administrerende direktør		511					
Stian Helgøy	Konserndirektør kapitalmarked	2 008	292	262	7 084	7 540	14 799	500
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	1 978	292	224	7 236	3 800	18 154	548
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	2 008	292	184	12 482	3 893	19 132	572
Rolf Aarsheim ^(til 10.08.2011)	Konserndirektør personmarked	1 324	292	349	15 016			259
Jan Friestad ^(fra 11.08.2011)	Konserndirektør personmarked	1 490	224	151	9 023	3 749	16 489	127
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 652	235	219	1 678	7 950	4 040	225
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 444	210	201	6 662	4 248	6 736	509
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 597	219	135	6 442	1 321	8 641	451
Wenche Mikalsen	Konserndirektør organisasjon og HR	1 502	219	204	4 468	2 434	3 390	696
2010								
Terje Vareberg	Administrerende direktør	2 822	-	303	34 378	7 828	137 780	2 404
Stian Helgøy	Konserndirektør kapitalmarked	4 995	3 220	192	5 306	7 792	14 799	382
Inge Reinertsen ^(fra 01.02.2010)	Konserndirektør økonomi og finans	1 329	20	218	5 547	3 450	13 154	218
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	1 624	20	189	10 241	3 900	19 132	612
Rolf Aarsheim	Konserndirektør personmarked	1 621	20	231	18 375	3 540	58 980	803
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 292	20	159	1 668	7 950	4 040	344
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 175	20	177	5 707	4 263	6 732	614
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 286	20	152	4 709	924	8 641	453
Wenche Mikalsen	Konserndirektør organisasjon og HR	1 174	20	198	3 332	2 396	3 390	725
Erling Øverland ^(til 15.02.2010)	Konserndirektør økonomi og finans	-	-	177 ³⁾				
2009								
Terje Vareberg	Administrerende direktør	2 649	-	321	25 972	7 918	132 030	2 821
Sveinung Hestnes	Konserndirektør kapitalmarked	1 588	-	206	13 801	2 405	44 324	1 032
Erling Øverland	Konserndirektør økonomi og finans	-	-	1 983 ³⁾	-	-	8 648	-
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	1 484	-	125	8 495	2 075	18 182	624
Rolf Aarsheim	Konserndirektør personmarked	1 491	-	205	15 403	3 507	58 030	833
Svein Ivar Førland ^(til 27.11.2009)	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 154	-	173	591			549
Glenn Sæther ^(fra 28.11.2009)	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	158	-	26	1 354	4 950	3 090	291
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 112	-	169	4 895	4 273	5 786	629
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 028	-	122	3 473	2 117	7 691	457
Wenche Mikalsen ^(fra 01.05.2009)	Konserndirektør organisasjon og HR	715	-	128	2 104	2 295	3 190	269
Arild L. Johannessen ^(til 30.04.2009)	Konserndirektør organisasjon og HR	350	-	36				

(fortsettelse note 9)

For ytterligere opplysninger om godtgjørelse til ledende ansatte vises til styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

¹⁾ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2.

²⁾ Bonus er utbetalt i inneværende år, men opptjent og avsatt regnskapsmessig året før.

Bonus til Stian Helgøy i 2010 er opptjent som leder for kapitalmarkedet. Bonus til Jan Friestad er utbetalt som direktør forretningsutvikling personmarkedet.

³⁾ Beløpene er inklusive merverdiavgift.

Ytelser til styret og kontrollkomite

(beløp i tusen kroner)

2011		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall egenkapitalbevis ⁴⁾
Kristian Eidesvik	Styreleder	330	2	-	84 006
Gunn-Jane Håland	Nestleder styret	190	-	9 317	-
Einar Risa	Styremedlem	165	-	-	3 837
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	150	705	2 306	1 281
Elin Rødder Gundersen	Styremedlem	162	-	-	-
Erik Edvard Tønnesen	Styremedlem	180	-	4 038	3 000
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	180	-	-	-
Erling Øverland	Styremedlem	195	-	-	14 648
Tor Magne Lønnum ^(til 19.05.2011)	Styremedlem	75	8	-	-
Mari Rege ^(fra 19.05.2011)	Styremedlem	50	-	3 844	1 557
Odd Rune Torstrup	Leder kontrollkomiteen	125	-	-	22 133
Siv Gausdal Eriksen	Medlem kontrollkomiteen	102	-	4 437	3 034
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	14 533
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	103	-	-	722 564
Odd Broshaug	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	1 501	-
2010					
Kristian Eidesvik	Styreleder	315	9	-	84 006
Gunn-Jane Håland	Nestleder styret	181	9	5 353	-
Einar Risa	Styremedlem	156	9	2 740	3 837
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	150	654	2 225	1 281
Elin Rødder Gundersen	Styremedlem	162	9	-	-
Tor Magne Lønnum	Styremedlem	144	-	-	20 713 065
Erik Edvard Tønnesen	Styremedlem	168	9	4 033	3 000
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	181	13	-	-
Erling Øverland ^(fra 25.03.2010)	Styremedlem	92	9	-	8 648
Odd Rune Torstrup	Leder kontrollkomiteen	137	-	-	13 133
Siv Gausdal Eriksen	Medlem kontrollkomiteen	103	-	8 650	3 034
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	13 133
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	110	-	-	701 034
Odd Broshaug	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	1 612	-

(fortsettelse note 9)

2009

Kristian Eidesvik	Styreleder	300	-	-	84 006
Gunn-Jane Håland	Nestleder styret	178	-	1 005	-
Einar Risa	Styremedlem	153	-	2 500	5 837
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	150	561	2 105	1 081
Elin Rødder Gundersen ^(fra 01.04.2009)	Styremedlem	75	-	-	-
Tor Magne Lønnum ^(fra 01.11.2009)	Styremedlem	-	-	-	-
Erik Edvard Tønnesen	Styremedlem	162	-	4 006	-
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	181	-	-	-
Ingrid Landråk ^(til 31.03.2009)	Styremedlem	87	-	-	-
Erling Øverland ^(til 12.1.2009)	Styremedlem	44	-	-	8 648
Odd Rune Torstrup	Leder kontrollkomiteen	125	-	-	13 133
Odd Broshaug	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	1 615	-
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	13 133
Siv Gausdal Eriksen	Medlem kontrollkomiteen	103	-	4 731	3 034
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	103	-	-	722 564

⁴⁾ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2. I tillegg er det tatt med egenkapitalbevis fra den institusjonen som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av.

NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
173	176	212	IT kostnader	223	184	180
48	58	65	Markedsføring	88	76	63
89	84	81	Øvrige administrasjonskostnader	99	102	103
65	62	68	Ordinære avskrivninger (note 27 og 28)	80	72	69
68	36	61	Driftskostnader faste eiendommer	60	39	70
8	8	14	Formueskatt	14	8	8
30	33	42	Eksterne honorarer	51	39	34
79	78	88	Andre driftskostnader	190	176	171
560	535	631	Sum andre driftskostnader	805	696	698

Godtgjørelse til ekstern revisor - spesifisering av revisjonshonorar

(tall i tusen kroner)

2 297	2 152	2 536	Lovpålagt revisjon	3 615	3 042	3 192
130	292	135	Skatterådgivning ¹⁾	298	497	355
313	605	1 141	Andre attestasjonstjenester	1 141	656	329
345	566	393	Andre tjenester utenfor revisjon ¹⁾	499	647	400
3 085	3 615	4 205	Sum	5 553	4 842	4 276

¹⁾ I skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen for 2011 inngår honorar til Advokatfirma PricewaterhouseCoopers AS med 0,1 mill kroner for morbank og 0,3 mill kroner for konsernet.

I skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen for 2010 inngår honorar til Advokatfirma PricewaterhouseCoopers AS med 0,3 mill kroner for morbank og 0,5 mill kroner for konsernet.

I andre tjenester utenfor revisjonen for 2009 inngår honorar til Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS med 0,1 mill kroner.

Alle beløp er inklusive merverdiavgift.

NOTE 11 SKATT

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
1 215	1 414	1 314	Resultat før skattekostnad	1 495	1 614	1 432
-282	-386	-208	Permanente forskjeller ¹⁾	-171	-393	-331
-13	58	-19	Konsernbidrag	-	-	-
2 224	-36	-629	Endring i midlertidige forskjeller	-599	22	2 051
-143	-49	-290	Endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	-301	-72	-149
20	-	-	Reduksjon for skattefradrag underskudd	-	-	36
-2 263	-	-	Underskudd til framføring	-	-	-2 261
758	1 001	168	Årets skattegrunnlag/skattepliktige inntekt	423	1 171	779
212	280	47	Herav betalbar skatt 28%	118	319	218
4	18	37	Skatteeffekt konsernbidrag	-	-	-
6	-	-	Skatteeffekt emisjonskostnad ført mot egenkapital	-	-	6
11	9	211	Endring i utsatt skatt	196	6	57
40	14	81	Endring i utsatt skatt som ikke føres over resultatregnskapet	95	5	40
-	-34	2	For mye/lite betalbar skatt avsatt tidligere år	4	-33	-
273	288	378	Sum skattekostnad	414	297	321
			Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 28 % av resultat før skatt			
340	396	368	28 % skatt av resultat før skatt	419	452	402
-79	-90	-58	28 % skatt av permanente forskjeller ¹⁾	-48	-92	-93
6	-	-	Skatteeffekt tiltakspakke	-	-	6
6	-	-	Skatteeffekt emisjonskostnad ført mot egenkapital	-	-	6
-	-34	2	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	9	-33	-
-	16	66	For mye/ lite avsatt utsatt skatt/skattefordel tidligere år	33	-30	-
273	288	378	Beregnet skattekostnad	414	297	321
			Utsatt skattefordel			
-146	-152	-169	- utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 mnd	-207	-183	-175
-9	-52	-29	- utsatt skattefordel som reverserer innen 12 mnd	-	-53	-9
-155	-204	-198	Sum utsatt skattefordel	-207	-236	-184
			Utsatt skatt			
242	253	459	- utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 mnd	536	342	341
4	15	35	- utsatt skatt som reverserer innen 12 mnd	-	32	4
246	268	494	Sum utsatt skatt	536	374	345
91	64	296	Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel	329	138	162
			Spesifikasjon over midlertidige forskjeller			
23	25	20	Gevinst og tapskonto	16	23	11
841	761	1 625	Forskjeller knyttet til finansposter	1 638	810	847
-	-	-	Utlån	27	25	22
-511	-517	-584	Pensjonsforpliktelse	-703	-617	-592
-31	-3	-	Regnskapsmessige avsetninger	-3	-5	-32
-	-	-	Leasing driftsmidler	234	285	338
-10	-21	-23	Varige driftsmidler	-34	-26	-16
14	-16	19	Avgitt konsernbidrag	-	-	-
-	-	-	Framførbart underskudd	-	-3	-3
325	229	1 057	Sum midlertidige forskjeller	1 176	492	575
28 %	28 %	28 %	Anvendt skattesats	28 %	28 %	28 %

¹⁾ Inkluderer skattefritt utbytte, ikke fradragberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut ettersom den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap). Formueskatt blir etter IFRS regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formueskatten for 2011 er kostnadsført med 14 mill kroner og klassifisert som andre driftskostnader.

NOTE 12 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner						
173	343	118	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	125	351	181
5 574	5 268	5 273	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	598	922	1 120
5 747	5 611	5 391	Sum	723	1 273	1 301
Spesifisert på de vesentligste valutasorter						
4 533	4 114	4 279	NOK	51	108	447
284	919	615	EUR	566	858	240
757	305	324	USD	22	34	441
173	273	173	Andre valutasorter	84	273	173
5 747	5 611	5 391	Sum	723	1 273	1 301
2,5 %	2,3 %	2,7 %	Gjennomsnittlig rente	2,7 %	2,3 %	2,5 %
Gjeld til kredittinstitusjoner						
3 157	4 474	1 652	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 650	4 473	3 155
5 585	2 795	3 038	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	3 037	2 794	5 585
112	92	95	Opptjente renter	95	92	112
8 854	7 361	4 785	Sum	4 782	7 359	8 852
Spesifisert på de vesentligste valutasorter						
6 848	5 518	3 360	NOK	3 357	5 516	6 846
1 694	759	971	EUR	971	759	1 694
184	992	351	USD	351	992	184
16	-	8	Andre valutasorter	8	-	16
112	92	95	Opptjente renter	95	92	112
8 854	7 361	4 785	Sum	4 782	7 359	8 852
2,2 %	2,4 %	2,2 %	Gjennomsnittlig rente	2,2 %	2,4 %	2,2 %

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av gjennomsnittlig saldo til kredittinstitusjoner.

NOTE 13 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern			
2009	2010	2011	2011	2010	2009	
Fordeling på fordringstype						
-	-	-	Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	4 118	3 917	3 868
16 836	19 988	14 099	Kasse-, drifts- og brukskreditter	14 099	19 988	16 836
3 741	3 228	3 978	Byggelån	4 090	3 279	3 930
68 034	77 190	77 420	Nedbetalingslån	78 595	78 286	68 562
51	87	150	Merverdi fastrente utlån/amortisering etableringsgebyr	150	76	56
221	236	303	Opptjente renter	316	246	221
88 883	100 729	95 950	Brutto utlån	101 368	105 792	93 473
-295	-346	-355	Individuelle nedskrivninger	-418	-402	-329
-287	-314	-317	Nedskrivninger av grupper av utlån	-362	-357	-320
88 301	100 069	95 278	Netto utlån	100 588	105 033	92 824
Fordeling på markeder						
44 950	55 516	46 547	Personmarkedet	47 593	56 492	45 847
43 590	44 845	48 453	Bedriftsmarkedet	52 563	48 736	47 063
71	45	497	Offentlig	746	241	286
51	87	150	Ufordelt	150	76	56
221	236	303	Opptjente renter	316	247	221
88 883	100 729	95 950	Brutto utlån	101 368	105 792	93 473
-295	-346	-355	Individuelle nedskrivninger	-418	-402	-329
-287	-314	-317	Nedskrivninger av grupper av utlån	-362	-357	-320
88 301	100 069	95 278	Netto utlån	100 588	105 033	92 824
Herav ansvarlig lånekapital						
60	60	60	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	-	-	-
42	43	43	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	43	43	42
102	103	103	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	43	43	42
Utlån til ansatte						
1 776	1 856	1 693	Utlån til ansatte	2 197	2 457	2 242
313	539	877	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt AS	1 131	690	376
Vilkårene er ett prosent-poeng under normrenten som fastsettes av Finansdepartementet.						
24 754	25 857	44 694	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	44 694	25 857	24 754
146	156	85	Mottatt provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	85	156	146
-	304	635	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	635	304	-
-	1	2	Mottatt provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt	2	1	-
Totalt engasjement fordelt på risikogrupper						
52 383	69 383	61 213	Laveste risiko	62 075	71 226	54 290
35 390	39 390	40 447	Lav risiko	43 255	41 506	37 290
13 932	8 509	11 461	Middels risiko	12 697	9 148	14 654
418	1 209	304	Høy risiko	382	1 342	656
2 556	1 599	2 777	Høyeste risiko	3 005	1 790	2 783
1 075	1 063	966	Mislighold	1 172	1 205	1 118
105 754	121 153	117 168	Totalt	122 586	126 217	110 791
Brutto utlån fordelt på risikogrupper						
45 120	26 291	48 206	Laveste risiko	49 063	28 242	47 022
29 084	64 012	32 950	Lav risiko	35 754	66 025	30 984
10 941	6 948	10 599	Middels risiko	11 833	7 587	11 216

(fortsettelse note 13)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
281	750	272	Høy risiko	350	883	519
2 184	1 342	2 519	Høyeste risiko	2 746	1 533	2 411
1 001	1 063	951	Mislighold	1 156	1 205	1 044
272	323	453	Ufordelt	466	317	277
88 883	100 729	95 950	Totalt	101 368	105 792	93 473
Individuelle nedskrivninger fordelt på risikogrupper ¹⁾						
303	346	357	Mislighold	420	402	337
303	346	357	Totalt	420	402	337

¹⁾ Ved nedskrivning blir kapital på alle utlån uavhengig av tidligere risikoklassifisering flyttet til risikoklassen mislighold.

			Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap fordelt på risikogrupper ²⁾			
1	1	1	Laveste risiko	1	1	2
53	79	55	Lav risiko	60	81	57
133	67	95	Middels risiko	108	73	137
9	18	9	Høy risiko	10	21	12
113	80	115	Høyeste risiko	128	91	119
38	12	23	Mislighold	23	14	39
347	257	298	Totalt	330	281	366

²⁾ Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløp som morbanken og konsernet statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode. Beregningene er basert på et langsiktig snitt gjennom en konjunktursyklus.

			Totalt engasjement fordelt på sektor og næring			
3 520	3 959	4 257	Jordbruk/skogbruk	4 502	4 181	3 744
691	323	510	Fiske/fiskeoppdrett	615	396	742
2 491	3 074	2 699	Bergverksdrift/utvinning	2 809	3 142	2 565
4 120	3 758	2 311	Industri	2 910	4 420	4 801
3 955	6 226	5 640	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	6 540	7 151	4 884
3 377	3 378	3 150	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	3 573	3 715	3 726
6 493	8 191	10 651	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	11 034	8 562	6 858
23 940	24 691	26 694	Eiendomsdrift	26 860	24 928	24 075
5 853	5 915	8 039	Tjenesteytende virksomhet	9 203	6 890	6 965
1 438	850	3 319	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	3 591	1 067	1 658
55 878	60 365	67 270	Sum næring	71 637	64 452	60 018
49 876	60 788	49 898	Personkunder	50 949	61 765	50 773
105 754	121 153	117 168	Totalt	122 586	126 217	110 791
Brutto utlån fordelt på sektor og næring						
2 915	3 208	3 528	Jordbruk/skogbruk	3 773	3 430	3 139
556	292	311	Fiske/fiskeoppdrett	416	365	607
2 104	2 168	2 618	Bergverksdrift/utvinning	2 728	2 236	2 178
2 289	1 929	1 087	Industri	1 686	2 591	2 970
1 386	2 957	3 123	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	4 022	3 882	2 315
2 507	2 167	2 064	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 487	2 504	2 856
5 302	5 756	6 173	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	6 553	6 127	5 667
21 934	21 868	23 586	Eiendomsdrift	23 749	22 105	21 622
4 423	4 036	5 664	Tjenesteytende virksomhet	6 827	5 011	5 535
245	509	796	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1 068	726	460
43 661	44 890	48 950	Sum næring	53 309	48 977	47 349
44 950	55 516	46 547	Personkunder	47 593	56 492	45 847
272	323	453	Ufordelt	466	323	277
88 883	100 729	95 950	Totalt	101 368	105 792	93 473

(fortsettelse note 13)

Morbank							Konsern				
2009	2010	2011		2011	2010	2009					
			Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring								
1	6	4	Jordbruk/skogbruk	10	9	7					
1	1	-	Fiske/fiskeoppdrett	-	1	1					
-	-	-	Bergverksdrift/utvinning	8	7	-					
10	13	17	Industri	31	21	15					
13	28	16	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	21	35	20					
13	21	12	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	19	29	14					
36	46	39	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	50	57	43					
95	118	127	Eiendomsdrift	128	119	96					
88	56	48	Tjenesteytende virksomhet	57	63	91					
-	-	-	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	-	-	-					
257	289	263	Sum næring	324	341	287					
46	57	94	Personkunder	96	61	50					
303	346	357	Totalt	420	402	337					
			Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap fordelt på sektor og næring								
1	3	3	Jordbruk/skogbruk	5	4	2					
5	-	1	Fiske/fiskeoppdrett	1	1	5					
25	14	27	Bergverksdrift/utvinning	27	14	26					
20	16	9	Industri	19	19	23					
19	16	13	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	18	20	23					
13	12	12	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	21	14	14					
38	29	32	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	33	31	40					
147	99	98	Eiendomsdrift	98	100	147					
54	38	58	Tjenesteytende virksomhet	63	43	59					
-	-	4	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	4	1	-					
322	227	257	Sum næring	289	247	339					
25	30	41	Personkunder	41	34	27					
347	257	298	Totalt	330	281	366					
			Brutto utlån fordelt på geografiske områder								
67 495	72 685	67 736	Rogaland	71 256	75 869	70 526					
8 345	9 165	8 355	Agder-fylkene	8 872	9 657	8 724					
6 706	12 483	11 998	Hordaland	12 660	13 139	7 265					
402	430	738	Utlandet	738	431	402					
5 663	5 643	6 670	Øvrige	7 376	6 373	6 279					
272	323	453	Ufordelt	466	323	277					
88 883	100 729	95 950	Totalt	101 368	105 792	93 473					
			Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler								
				2011	2010	2009					
			Bruttoinvesteringer knyttet til finansielle leieavtaler								
				1 306	1 217	1 162					
				2 824	2 594	2 554					
				533	593	574					
				4 663	4 404	4 290					
			Nettoinvesteringer knyttet til finansielle leieavtaler								
				1 123	1 060	1 014					
				2 532	2 338	2 322					
				474	528	516					
				4 129	3 926	3 852					

NOTE 14 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

(tall i mill kroner)

Tabellen angir forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

Morbank

2011	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	1 298	45	18	60	1 421
- Bedriftsmarked	583	29	42	60	714
Sum	1 881	74	60	120	2 135

2010

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	732	72	36	77	917
- Bedriftsmarked	718	35	17	88	858
Sum	1 450	107	53	165	1 775

2009

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	360	29	11	34	434
- Bedriftsmarked	107	9	-	79	195
Sum	467	38	11	113	629

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevne utlån til og fordringer på kunder, var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser pr 31.12.2011 1 923 mill kroner (1 685 mill kroner og 513 mill kroner for henholdsvis 2010 og 2009).

Konsern

2011	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	1 298	48	18	72	1 436
- Bedriftsmarked	583	46	51	64	744
Sum	1 881	94	69	136	2 180

2010

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	732	78	37	81	928
- Bedriftsmarked	718	74	19	95	906
Sum	1 450	152	56	176	1 834

2009

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	360	38	11	38	447
- Bedriftsmarked	107	197	7	81	392
Sum	467	235	18	119	839

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevne utlån til og fordringer på kunder, var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser pr 31.12.2011 1 966 mill kroner (1 744 mill kroner og 723 mill kroner for henholdsvis 2010 og 2009).

NOTE 15 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

(tall i mill kroner)

2009			Morbank 2010			2011			
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	
-3	-18	-21	4	11	15	39	-30	9	Tap på utlån og garantier
-1	82	81	-4	18	14	6	-3	3	Periodens endring i individuelle nedskrivninger
13	207	220	5	162	167	9	53	62	Periodens endring i gruppenedskrivninger
2	50	52	1	18	19	-	64	64	Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet
-	-	-	-	-	-	-	7	7	Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet
4	13	17	1	5	6	2	4	6	Periodens endring i tap overtatte eiendeler
-13	-3	-16	-5	-29	-34	-2	-28	-30	Amortisert utlån
2	331	333	2	185	187	54	67	121	Inngang på tidligere nedskrevet utlån og garantier
									Sum tap på utlån og garantier
									Individuelle nedskrivninger
46	278	324	42	261	303	50	296	346	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 1.1.
-13	-207	-220	-5	-162	-167	-9	-53	-62	Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger
-14	-99	-113	-13	-58	-71	-16	-80	-96	Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger
2	97	99	2	64	66	4	26	30	Økning i nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger
3	13	16	-1	-6	-7	-	1	1	Amortisert kost
18	175	193	20	167	187	61	77	138	Nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger
-	4	4	-	-	-	-	-	-	Nedskrivninger på garantier hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger
-	-	-	5	30	35	-	-	-	Nedskrivninger vedrørende oppkjøp Kvinherad Sparebank
42	261	303	50	296	346	90	267	357	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 31.12.
									Nedskrivninger på grupper av utlån
16	190	206	15	272	287	11	303	314	Nedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier 1.1.
-1	82	81	-4	18	14	6	-3	3	Periodens nedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier
-	-	-	-	13	13	-	-	-	Nedskrivninger vedrørende oppkjøp Kvinherad Sparebank
15	272	287	11	303	314	17	300	317	Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier 31.12.
									Tap fordelt på sektor og næring
0 %	1	2 %	4	-1 %	-1	Jordbruk/skogbruk			
0 %	-	0 %	-	-1 %	-1	Fiske/fiskeoppdrett			
0 %	-	0 %	-	0 %	-	Bergverksdrift/utvinning			
21 %	71	-10 %	-19	-3 %	-4	Industri			
2 %	8	7 %	13	2 %	3	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg			
8 %	25	2 %	4	2 %	3	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet			
11 %	38	2 %	4	11 %	13	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport			
26 %	88	73 %	137	24 %	29	Eiendomsdrift			
5 %	18	13 %	25	23 %	28	Tjenesteytende virksomhet			
24 %	81	7 %	13	2 %	3	Overført fra nedskrivning på grupper av utlån			
1 %	3	3 %	6	40 %	48	Personkunder			
100 %	333	100 %	187	100 %	121	Tap på utlån til kunder			
									Misligholdte og tapsutsatte engasjement
2007	2008	2009	2010	2011					
90	332	355	408	384	Misligholdte engasjement				
617	1 214	696	656	587	Øvrige tapsutsatte engasjement				
707	1 546	1 051	1064	971	Totalt tapsutsatte engasjement				
-92	-324	-303	-346	-357	Individuelle nedskrivninger				
9	7	1	13	11	Renter ved reversering av diskonterte nedskrivninger				
624	1 229	749	731	625	Netto tapsutsatte engasjement				

Inntektsførte renter i 2011 på engasjement med nedskrivning pr 31.12.2011 utgjør 60 mill kroner i morbank og 62 mill kroner i konsern. Virkelig verdi av panteverdier knyttet til utlån og fordringer som er gjenstand for individuell nedskrivning er lik bokført verdi pluss nedskrivningen. De pantsatte verdiene består av kontanter, verdipapirer, garantibrev og eiendommer.

Konsern									
2011			2010			2009			
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	
37	-21	16	5	33	38	-2	-10	-12	
8	-3	5	-3	27	24	-	91	91	
9	57	66	6	169	175	14	213	227	
3	71	74	4	26	30	5	58	63	
-	7	7	-	-	-	-	-	-	
2	4	6	1	5	6	4	13	17	
-5	-30	-35	-6	-33	-39	-13	-5	-18	
54	85	139	7	227	234	8	360	368	
54	349	403	49	288	337	50	299	349	
-9	-57	-66	-6	-169	-175	-14	-213	-227	
-19	-89	-108	-14	-69	-83	-15	-111	-126	
4	28	32	2	65	67	2	97	99	
-	-	-	-1	-7	-8	3	13	16	
63	96	159	24	205	229	23	199	222	
-	-	-	-	-	-	-	4	4	
-	-	-	5	30	35	-	-	-	
93	327	420	59	343	402	49	288	337	
19	338	357	22	298	320	22	207	229	
8	-3	5	-4	28	24	-	91	91	
-	-	-	-	13	13	-	-	-	
27	335	362	18	339	357	22	298	320	
	-1 %	-1		2 %	5		1 %	4	
	-1 %	-1		0 %	-		0 %	-	
	0 %	-		0 %	-		0 %	-	
	3 %	4		-3 %	-8		20 %	75	
	4 %	6		6 %	15		1 %	4	
	3 %	4		6 %	13		8 %	28	
	11 %	15		2 %	4		13 %	46	
	22 %	30		62 %	144		24 %	90	
	22 %	31		13 %	31		6 %	22	
	4 %	5		10 %	23		25 %	91	
	33 %	46		3 %	7		2 %	8	
	100 %	139		100 %	234		100 %	368	
	2011	2010	2009	2008	2007				
	415	443	395	348	92				
	696	762	753	1 264	647				
	1 111	1 205	1 148	1 612	739				
	- 420	-402	-337	-349	-105				
	11	13	1	7	9				
	702	816	812	1 270	641				

NOTE 16 KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKOKATEGORI

(beløp i mill kroner)

	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	
	2011	Totalt engasjement	2010	Totalt engasjement	2009	Totalt engasjement
Morbank	2011	2011	2010	2010	2009	2009
Laveste risiko	0,00	61 213	4,27	69 383	0,07	52 383
Lav risiko	2,74	40 447	5,71	39 390	3,85	35 390
Middels risiko	25,45	11 461	11,76	8 509	17,77	13 932
Høy risiko	12,28	304	5,65	1 209	36,41	418
Høyeste risiko	46,50	2 777	23,92	1 599	53,32	2 556
Mislighold og nedskrevet	6,85	966	6,64	1 063	7,17	1 075
Totalt	4,63	117 168	5,88	121 153	5,06	105 754

	2011		2010		2009	
	2011	Totalt engasjement	2010	Totalt engasjement	2009	Totalt engasjement
Konsern	2011	2011	2010	2010	2009	2009
Laveste risiko	0,00	62 075	4,14	71 226	0,06	54 290
Lav risiko	3,17	43 255	5,42	41 506	3,67	37 290
Middels risiko	25,84	12 697	11,09	9 148	17,01	14 654
Høy risiko	28,60	382	4,60	1 342	24,58	656
Høyeste risiko	47,19	3 005	21,74	1 790	48,81	2 783
Mislighold og nedskrevet	11,81	1 172	6,11	1 205	7,01	1 118
Totalt	5,47	122 586	5,63	126 217	4,85	110 791

SpareBank 1 SR-Bank fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Eksempelvis vil stille sikkerheter i form av negativ pant og unoterte aksjer i henhold til konsernets interne retningslinjer ikke bli tillagt noen realisasjonsverdi og dermed fremstå som usikret. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi.

NOTE 17 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING

(tall i mill kroner)

Maksimal eksponering mot kreditrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater

Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger.

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Eiendeler			
541	1 024	3	Fordringer på sentralbanken	3	1 024	541
5 747	5 611	5 391	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	723	1 273	1 301
88 301	100 069	95 278	Utlån til og fordringer på kunder	100 588	105 033	92 824
22 558	18 736	19 846	Sertifikater og obligasjoner	19 850	18 742	22 582
2 444	3 247	3 728	Derivater	3 716	3 241	2 438
119 591	128 687	124 246	Sum kreditteksponering balanseposter	124 880	129 313	119 686
			Forpliktelser			
6 253	8 512	9 768	Stilte garantier	9 768	8 512	6 253
12 312	12 955	12 256	Ubenyttede kreditter	12 256	12 955	12 312
3 104	2 751	3 386	Lånetilsagn	3 927	2 988	3 263
21 669	24 218	25 410	Sum finansielle garantistillelser og lånetilsagn	25 951	24 455	21 828
141 260	152 905	149 656	Total kredittrisikoeksponering	150 831	153 768	141 514

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011	Bank aktiviteter	2011	2010	2009
93 848	96 845	89 951	Rogaland	90 347	94 929	92 530
8 345	10 935	10 220	Agder-fylkene	10 447	11 507	8 724
7 072	13 850	14 798	Hordaland	15 067	14 984	7 631
1 090	1 306	2 751	Utlandet	2 665	1 572	1 090
5 903	7 986	8 362	Øvrige	8 739	8 793	6 519
116 258	130 922	126 082	Totalt bank aktiviteter	127 265	131 785	116 494
			Markets aktiviteter			
20 912	17 036	15 692	Norge	15 696	17 042	20 936
1 272	1 323	3 846	Europa/Asia	3 846	1 323	1 272
374	377	308	USA	308	377	374
22 558	18 736	19 846	Totalt Markets aktiviteter	19 850	18 742	22 582
2 444	3 247	3 728	Derivater	3 716	3 241	2 438
141 260	152 905	149 656	Totalt fordelt på geografiske områder	150 831	153 768	141 514

NOTE 18 KREDITTKVALITET PR KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kredittrater.

Tabellen angir kredittkvaliteten pr klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem.

Morbank	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt og individuelt nedskrevet	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2011							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 391	-	-	-	-	-	5 391
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	32 757	11 212	705	56	173	1 645	46 548
- Bedriftsmarked	14 116	21 242	9 956	199	2 340	1 097	48 950
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	453
Sum utlån	52 264	32 454	10 661	255	2 513	2 742	101 342
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	3 321	-	-	-	-	-	3 321
Noterte obligasjoner og sertifikater	14 591	698	411	163	90	-	15 953
Unoterte obligasjoner og sertifikater	95	2	148	117	87	-	449
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	123
Sum finansielle investeringer	18 007	700	559	280	177	-	19 846
Sum utlånsrelaterte eiendeler	70 271	33 154	11 220	535	2 690	2 742	121 188
2010							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 611	-	-	-	-	-	5 611
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	10 481	43 438	378	13	58	1 148	55 516
- Bedriftsmarked	15 523	19 638	6 420	718	1 212	1 379	44 890
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	323
Sum utlån	31 615	63 076	6 798	731	1 270	2 527	106 340
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	2 165	-	-	-	-	-	2 165
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 424	935	318	119	61	-	12 857
Unoterte obligasjoner og sertifikater	2 308	628	532	84	108	-	3 660
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	54
Sum finansielle investeringer	15 897	1 563	850	203	169	-	18 736
Sum utlånsrelaterte eiendeler	47 512	64 639	7 648	934	1 439	2 527	125 076
2009							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 747	-	-	-	-	-	5 747
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	32 697	11 436	512	27	76	202	44 950
- Bedriftsmarked	12 423	17 648	10 429	254	2 108	799	43 661
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	272
Sum utlån	50 867	29 084	10 941	281	2 184	1 001	94 630
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	6 363	-	-	-	-	-	6 363
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 001	993	369	103	12	-	12 478
Unoterte obligasjoner og sertifikater	1 702	1 413	403	109	45	-	3 672
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	45
Sum finansielle investeringer	19 066	2 406	772	212	57	-	22 558
Sum utlånsrelaterte eiendeler	69 933	31 490	11 713	493	2 241	1 001	117 188

(fortsettelse note 18)

Konsern	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt og individuelt nedskrevet	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2011							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	723	-	-	-	-	-	723
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	33 410	11 565	711	58	174	1 675	47 593
- Bedriftsmarked	14 312	23 687	11 192	276	2 568	1 274	53 309
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	466
Sum utlån	48 445	35 252	11 903	334	2 742	2 949	102 091
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	3 321	-	-	-	-	-	3 321
Noterte obligasjoner og sertifikater	14 591	698	411	163	90	-	15 953
Unoterte obligasjoner og sertifikater	95	2	148	117	91	-	453
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	123
Sum finansielle investeringer	18 007	700	559	280	181	-	19 850
Sum utlånsrelaterte eiendeler	66 452	35 952	12 462	614	2 923	2 949	121 941
2010							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 273	-	-	-	-	-	1 273
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	11 013	43 608	546	57	111	1 157	56 492
- Bedriftsmarked	16 951	21 474	6 890	807	1 349	1 506	48 977
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	323
Sum utlån	29 237	65 082	7 436	864	1 460	2 663	107 065
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	2 165	-	-	-	-	-	2 165
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 424	935	318	119	61	-	12 857
Unoterte obligasjoner og sertifikater	2 308	628	532	84	114	-	3 666
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	54
Sum finansielle investeringer	15 897	1 563	850	203	175	-	18 742
Sum utlånsrelaterte eiendeler	45 134	66 645	8 286	1 067	1 635	2 663	125 807
2009							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 301	-	-	-	-	-	1 301
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	33 036	11 775	641	69	116	210	45 847
- Bedriftsmarked	13 986	19 209	10 575	450	2 295	834	47 349
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	277
Sum utlån	48 323	30 984	11 216	519	2 411	1 044	94 774
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	6 379	-	-	-	-	-	6 379
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 001	993	369	103	12	-	12 478
Unoterte obligasjoner og sertifikater	1 704	1 413	405	109	49	-	3 680
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	45
Sum finansielle investeringer	19 084	2 406	774	212	61	-	22 582
Sum utlånsrelaterte eiendeler	67 407	33 390	11 990	731	2 472	1 044	117 356

(fortsettelse note 18)

Klassifisering av finansielle investeringer:

Obligasjonene allokteres til SpareBank 1 SR-Bank sine egne risikokategorier basert på eksterne ratinger. Dersom et verdipapir har en offisiell rating skal denne benyttes, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne meglers skyggerating som grunnlag for risikoklassifiseringen. Oversikten under illustrerer sammenhengen mellom SpareBank 1 SR-Bank sine risikokategorier og Standard & Poor's ratingmatrise (Long-Term Credit Ratings).

Bankens risikokategori	S&P rating
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA-
Lav risiko	A+, A og A-
Middels risiko	BBB+, BBB, BBB-
Høy risiko	BB+, BB, BB-
Høyeste risiko	B+ og lavere

NOTE 19 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011	Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	2011	2010	2009
Stat						
6 414	2 187	3 677	pålydende	3 677	2 187	6 430
6 363	2 165	3 677	virkelig verdi	3 677	2 165	6 379
Annen offentlig utsteder						
53	-	52	pålydende	52	-	53
53	-	52	virkelig verdi	52	-	53
Finansielle foretak						
3 803	5 223	6 982	pålydende	6 982	5 223	3 807
3 874	5 257	6 970	virkelig verdi	6 970	5 257	3 878
Ikke-finansielle foretak						
329	475	514	pålydende	523	485	333
314	461	507	virkelig verdi	511	467	318
10 599	7 885	11 225	Sum sertifikater og obligasjoner til pålydende	11 234	7 895	10 623
10 604	7 883	11 206	Sum sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	11 210	7 889	10 628
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						
Finansielle foretak						
11 691	10 608	8 396	pålydende	8 396	10 608	11 691
11 663	10 592	8 389	bokført verdi	8 389	10 592	11 663
Ikke-finansielle foretak						
248	208	128	pålydende	128	208	248
246	207	128	bokført verdi	128	207	246
11 939	10 816	8 524	Sum sertifikater og obligasjoner til pålydende	8 524	10 816	11 939
11 909	10 799	8 517	Sum sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	8 517	10 799	11 909
45	54	123	Opptjente renter	123	54	45
22 558	18 736	19 846	Sum sertifikater og obligasjoner	19 850	18 742	22 582

Reklassifisering av finansielle eiendeler

I forbindelse med den ekstraordinære og negative utviklingen i verdens finansmarkeder i 3. kvartal 2008 vedtok IASB den 13.10.2008 endringer til IAS 39 og IFRS 7. Endringen medførte mulighet for å reklassifisere deler av eller hele porteføljen av finansielle eiendeler med tilbakevirkende kraft til 1.7.2008. SpareBank 1 SR-Bank har valgt å benytte seg av denne muligheten og har valgt å reklassifisere deler av obligasjonsporteføljen til kategorier som vurderes til amortisert kost, dvs. "Holde til forfall" eller "Lån og fordringer". Det er ikke gjennomført tilsvarende reklassifiseringer i datterselskaper.

(fortsettelse note 19)

Av tabellen nedenfor framgår hvilken effekt det regnskapsmessig ville vært å la være å reklassifisere porteføljen.

Konsern ³⁾

1.7.2008

Sertifikater og obligasjoner klassifisert som:	Bokført verdi	Amortisering som rente-inntekt	Effekt av reklass som kursgevinst	Observerbar markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet	3 041	-	-	3 041
Holde til forfall ¹⁾	2 350	-	-	2 350
Fordringer ¹⁾	578	-	-	578
Sum sertifikater og obligasjoner	5 969	-	-	5 969

Konsern ³⁾

31.12.2011

Sertifikater og obligasjoner klassifisert som:	Bokført verdi	Amortisering som rente-inntekt	Effekt av reklass som kursgevinst	Observerbar markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet	11 210	-	-	11 210
Holde til forfall	715	-2	-6	707
Obligasjoner med fortrinnsrett ²⁾	7 802	-	-	7 802
Opptjente renter	123	-	-	123
Sum sertifikater og obligasjoner	19 850	-2	-6	19 842

31.12.2011

Obligasjoner reklassifisert til fordring og

holde til forfall	1.7.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
Bokført verdi	2 928	2 284	1 324	715
Nominell verdi (pålydende)	2 985	2 314	1 341	723
Observerbar markedsverdi	2 928	2 278	1 324	707

Banken forventer å få tilbakebetalt pålydende av obligasjoner som ligger i porteføljen for reklassifisering.

- ¹⁾ Netto urealisert tap som er tilbakeført pr 1.7.2008 er 47,3 mill kroner. Beløpet amortiseres over instrumentenes gjenværende løpetid. Veiet gjenværende løpetid på reklassifiseringstidspunktet er ca. 2,7 år.
- ²⁾ Av obligasjoner med fortrinnsrett er 7 802 mill kroner benyttet i bytteordningen med finansdepartementet. Løpetiden på obligasjonene er tilnærmet lik løpetiden på bytteordningen.
- ³⁾ Noten er tilnærmet lik for morbank.

NOTE 20 FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Virkelig verdi av finansielle derivater framkommer vanligvis ved bruk av verdivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis rente og valuta innhentes i markedet. I de tilfeller konsernets risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurs bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes for eksempel at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjon. For derivater der motparten har svakere kredittrating enn konsernet, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen avsettes til fremtidige kreditt tap.

Konsernet har gjennomført en verdisikring av enkelte fastrente innlån. Hver enkelt sikring er dokumentert med en henvisning til konsernets risikostyringsstrategi, en entydig identifikasjon av sikringsobjektet og sikringsinstrumentet, en entydig beskrivelse av den sikrede risikoen, en beskrivelse av hvorfor sikringen er forventet å være svært sannsynlig og en beskrivelse av når og hvordan konsernet skal dokumentere at sikringen har vært effektiv i regnskapsperioden og forventes å være svært effektiv i neste regnskapsperiode. Konsernet har definert den sikrede risikoen som verdiendringer knyttet til NIBOR komponenten av de sikrede fastrentene i NOK og verdiendringen knyttet til LIBOR og valuta komponentene av de sikrede fastrentene i utenlandsk valuta.

Konsernet benytter rentebytteavtaler hvor konsernet mottar fastrente i kroner eller utenlandsk valuta og betaler flytende NIBOR (hovedsakelig 3 måneders) som sikringsinstrumenter. Pr 31.12.2011 var virkelig verdi av sikringsinstrumentene netto 1 549 mill kroner (1 680 mill kroner eiendeler og 131 mill kroner forpliktelser). Tilsvarende for 2010 var 1 307 mill kroner (1 486 mill kroner eiendeler og 179 mill kroner forpliktelser) og for 2009 var beløpene 912 mill kroner (1 073 mill kroner eiendeler og 161 mill kroner forpliktelser). Inneffektivt resultat på sikringsinstrumenter var i 2011 minus 4 mill kroner.

Konsern ¹⁾

(tall i mill kroner)

Til virkelig verdi over resultatet	2011			2010		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	3 470	52	79	3 972	69	126
Valutabytteavtaler (swap)	13 817	193	325	14 845	240	452
Valutaopsjoner	80	-	-	94	2	2
Sum valutainstrumenter	17 367	245	404	18 911	311	580
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	99 699	1 357	1 253	97 528	1 001	1 224
Andre rentekontrakter	1 000	-	2	6 391	1	-
Sum renteinstrumenter	100 699	1 357	1 255	103 919	1 002	1 224
Renteinstrumenter, sikring						
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	24 697	1 680	131	25 250	1 486	179
Sum renteinstrumenter sikring	24 697	1 680	131	25 250	1 486	179
Opptjente renter						
Opptjente renter	-	434	220	-	442	229
Sum opptjente renter	-	434	220	-	442	229
Sum valutainstrumenter	17 367	245	404	18 911	311	580
Sum renteinstrumenter	125 396	3 037	1 386	129 169	2 488	1 403
Sum opptjente renter	-	434	220	-	442	229
Sum valuta- og renteinstrumenter	142 763	3 716	2 010	148 080	3 241	2 212

(fortsettelse note 20)

Til virkelig verdi over resultatet	2009		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	3 813	80	96
Valutabytteavtaler (swap)	9 029	231	206
Valutaopsjoner	-	-	-
Sum valutainstrumenter	12 842	311	302
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	93 032	543	748
Andre rentekontrakter	-	-	-
Sum renteinstrumenter	93 032	543	748
Renteinstrumenter, sikring			
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	19 780	1 073	161
Sum renteinstrumenter sikring	19 780	1 073	161
Opptjente renter			
Opptjente renter	-	511	365
Sum opptjente renter	-	511	365
Sum valutainstrumenter	12 842	311	302
Sum renteinstrumenter	112 812	1 616	909
Sum opptjente renter	-	511	365
Sum valuta- og renteinstrumenter	125 654	2 438	1 576

¹⁾ Noten er tilnærmet lik for morbank.

NOTE 21 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
9	73	172	Til virkelig verdi over resultatet	173	79	14
430	464	316	- Børsnoterte	454	578	423
439	537	488	- Unoterte	627	657	437
			Sum til virkelig verdi over resultatet			
2	4	3	Tilgjengelig for salg	4	4	2
2	4	3	- Unoterte	4	4	2
			Sum tilgjengelig for salg	4	4	2
441	541	491	Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	631	661	439

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser klassifiseres innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet. Øvrige aksjer klassifiseres som tilgjengelig for salg.

(fortsettelse note 21)

Plasseringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer / andeler	Anskaff- elseskost	Bokført verdi/ markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Statoil ASA	7 971 618	0,0	82 874	12 156	12 721
Kongsberg Gruppen ASA	150 000	0,1	86 651	12 817	10 052
Telenor ASA	9 649 162	0,0	84 989	7 663	8 337
Norsk Hydro ASA	2 271 760	0,0	250 961	11 188	6 962
Austevoll Seafood ASA	101 359	0,1	239 602	9 738	5 032
Protector Forsikring ASA	86 156	0,5	416 897	5 323	4 502
Wilh. Wilhelmsen ASA	930 076	0,4	164 724	5 745	4 711
Nordea Bank	EUR 4 047 273	0,0	70 886	4 218	3 299
Prosafe SE	EUR 57 484	0,0	113 371	4 639	4 647
Investor B	SEK 4 794 844	0,0	105 901	13 716	11 883
SpåreBank 1 Nord-Norge	1 655 225	0,6	409 236	15 708	13 218
SpåreBank 1 SMN	2 373 257	0,2	233 432	12 107	9 174
SpåreBanken Pluss	125 000	0,2	2 344	363	333
SpåreBank 1 Nøtterøy Tønsberg	107 510	0,1	843	76	62
Sandnes Sparebank	710 581	10,1	714 509	69 307	42 871
Øvrige				47 858	33 611
Børsnoterte selskaper				232 622	171 415
Unoterte selskaper					
Kortsiktige plasseringer i aksjer					
Swiss Property AS	2 823	4,2	119 174	11 416	10 726
Ryger Eiendomsinvest i AS	56 764	3,2	71 816	6 458	6 033
Møbelinvest Eiendom Holding AS	2 500	25,0	125	12 500	9 375
SR-Eiendomsinvest Tyskland II AS	500	14,5	72 534	7 602	6 528
Øvrige ikke børsnoterte selskaper				15 472	8 540
Langsiktige plasseringer					
Nordito Property	21 323	6,4	651 118	2 342	11 701
Nets Holding	DKK 184 325	2,9	5 378 058	232 036	263 471
Sum unoterte selskaper				287 826	316 374
Sum til virkelig verdi over resultatet aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				520 448	487 789
Tilgjengelig for salg					
Ikke børsnoterte selskaper					3 575
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser morbank					491 364

(fortsettelse note 21)

Plasseringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Konsern (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer	Anskaff- elseskost	Bokført verdi/ markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sum børsnoterte selskaper morbank				232 622	171 415
Austevoll Seafood	101 359	0,0	81 000	3 159	1 701
Codfarmers ASA	42 284	0,1	47 588	-	120
Sum børsnoterte i datterselskaper				3 159	1 821
Sum børsnoterte selskaper konsern				235 781	173 236
Sum unoterte selskaper morbank					
				287 826	316 374
Borea Opportunity II	314 720	2,2	7 000	7 000	9 520
Progressus	2 766	4,2	117 139	11 714	15 931
Viking Venture II	3 422	1,4	47 525	4 676	2 329
HitecVision Private Equity IV LP		2,0		23 693	30 718
HitecVision Asset Solution		1,2		10 074	10 067
OptiMarin	1 998	13,0	260 041	11 024	20 075
Energy Ventures III		1,1		9 170	8 974
Reiten & Co AS		0,5		7 100	7 154
Skagerak Ventures AS		3,9		7 791	4 710
SR Feeder KS		26,9		5 732	6 936
SR PE-Feeder II KS		9,8		7 931	9 309
SR PE-Feeder III KS		40,5		4 968	4 968
Øvrige unoterte selskaper i datterselskaper				17 195	6 699
Sum unoterte i datterselskaper				128 068	137 390
Sum unoterte selskaper konsern				415 894	453 764
Sum til virkelig verdi over resultatet aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				651 675	627 000
Tilgjengelig for salg					
Ikke børsnoterte selskaper morbank					3 575
Ikke børsnoterte selskaper i datterselskaper					441
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser konsern					631 016

NOTE 22 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

(tall i mill kroner)

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle eiendeler som holdes til forfall	Ikke finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Sum
	Holdt for omsetning	Regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikringsinstrument					
2011								
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanken				263				263
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				723				723
Netto utlån til kunder		8 686		91 646			256	100 588
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	11 210						96	11 306
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						8 517	27	8 544
Finansielle derivater	1 614		1 668				434	3 716
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	352	275			4			631
Investering i eierinteresser							4 389	4 389
Immaterielle eiendeler							54	54
Varige driftsmidler							401	401
Virksomhet som skal selges							84	84
Andre eiendeler							442	442
Sum eiendeler	13 176	8 961	1 668	92 632	4	8 517	6 183	131 141
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner				4 782				4 782
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF				7 395				7 395
Innskudd fra kunder				64 002			40	64 042
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		19 254		16 679			405	36 338
Finansielle derivater		1 659	131				220	2 010
Betalbar skatt							130	130
Utsatt skatteforpliktelse							329	329
Annen gjeld							1 384	1 384
Ansvarlig lånekapital		2 302		2 636			37	4 975
Sum gjeld		23 215	131	95 494			2 545	121 385
Sum egenkapital							9 757	9 757
Sum gjeld og egenkapital		23 215	131	95 494			12 302	131 142
2010								
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanken				1 235				1 235
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 273				1 273
Netto utlån til kunder		7 037		97 750			246	105 033
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	7 889						26	7 915
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						10 799	28	10 827
Finansielle derivater	1 319		1 480				442	3 241
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	382	275			4			661
Investering i eierinteresser							3 499	3 499
Immaterielle eiendeler							60	60
Varige driftsmidler							392	392
Virksomhet som skal selges							93	93
Andre eiendeler							549	549
Sum eiendeler	9 590	7 312	1 480	100 258	4	10 799	5 335	134 778

(fortsettelse note 22)

Gjeld	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle eiendeler som holdes til forfall	Ikke finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Sum
	Holdt for omsetning	Regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikringsinstrument					
Gjeld til kredittinstitusjoner				7 359				7 359
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF				8 832				8 832
Innskudd fra kunder				60 737			33	60 770
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		19 277		20 666			364	40 307
Finansielle derivater		1 804	179				229	2 212
Betalbar skatt							326	326
Utsatt skatteforpliktelse							138	138
Annen gjeld							1 288	1 288
Ansvarlig lånekapital		2 407		1 712			25	4 144
Sum gjeld		23 488	179	99 306			2 403	125 376
Sum egenkapital							9 402	9 402
Sum gjeld og egenkapital		23 488	179	99 306			11 805	134 778

2009

Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanken				781				781
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 301				1 301
Netto utlån til kunder		7 106		85 505			213	92 824
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	10 628						19	10 647
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						11 909	26	11 935
Finansielle derivater		854	1 073				511	2 438
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	286	151				2		439
Investering i eierinteresser							3 127	3 127
Immaterielle eiendeler							40	40
Varige driftsmidler							935	935
Virksomhet som skal selges							23	23
Andre eiendeler							419	419
Sum eiendeler	10 914	8 111	1 073	87 587		2	5 313	124 909
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner				8 852				8 852
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF				8 832				8 832
Innskudd fra kunder				54 286			50	54 336
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		11 380		25 923			220	37 523
Finansielle derivater		1 050	161				365	1 576
Betalbar skatt							223	223
Utsatt skatteforpliktelse							162	162
Annen gjeld							1 461	1 461
Ansvarlig lånekapital		1 662		2 187			22	3 871
Sum gjeld		14 092	161	100 080			2 503	116 836
Sum egenkapital							8 073	8 073
Sum gjeld og egenkapital		14 092	161	100 080			10 576	124 909

(fortsettelse note 22)

Opplysninger om virkelig verdi**Konsern**

	Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Verdsettelse etter observerbare markedsdata	Verdsettelse etter annet enn observer- bare markedsdata	Sum
2011				
Eiendeler				
Netto utlån kunder	-	8 686	-	8 686
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	9 263	1 947	-	11 210
Finansielle derivater	-	1 614	-	1 614
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	352	-	275	627
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19 254	-	-	19 254
Finansielle derivater	1 659	-	-	1 659
Ansvarlig lån	2 302	-	-	2 302
2010				
Eiendeler				
Netto utlån kunder	-	7 037	-	7 037
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	444	7 445	-	7 889
Finansielle derivater	-	1 319	-	1 319
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	382	-	275	657
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19 277	-	-	19 277
Finansielle derivater	1 804	-	-	1 804
Ansvarlig lån	2 407	-	-	2 407
2009				
Eiendeler				
Netto utlån kunder	-	7 106	-	7 106
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	3 461	7 167	-	10 628
Finansielle derivater	-	1 927	-	1 927
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	286	-	151	437
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	11 380	-	11 380
Finansielle derivater	-	1 050	-	1 050
Ansvarlig lån	-	1 662	-	1 662

Beholdningsendring i regnskapsåret på eiendeler verdsatt etter annet enn observerbare markedsdata**Konsern**

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	2009	2010	2011
Saldo 1.1.	92	151	275
Tilgang	-	234	-
Avgang	-	-151	-
Verdiendring	59	41	-
Saldo 31.12.	151	275	275

Finansielle instrumenter verdsatt til annet enn observerbare markedsdata er med beholdningsendringer etter IFRS 7.

NOTE 23 BUNDNE MIDLER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
27	31	34	Skattetrekk	49	44	38
27	31	34	Sum bundne midler	49	44	38

NOTE 24 INVESTERINGER I EIERINTERESSER**Datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet**

Firma	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent ¹⁾
Investeringer i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
SpareBank 1 SR-Finans	1987	Stavanger	100,00
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1990	Stavanger	100,00
Westbroker Finans	1990	Stavanger	100,00
SR-Forvaltning	2001	Stavanger	100,00
SR-Investering	2005	Stavanger	100,00
SR-Forretningsservice	2007	Stavanger	100,00
Kvinnherad Sparebank Eigedom	2010	Stavanger	100,00
Aksjer eid av datterselskaper			
Jærmegleren	2007	Stavanger	100,00
EiendomsMegler 1 Drift	2006	Stavanger	100,00
Investeringer i tilknyttede selskaper			
Admi-senteret	1984	Jørpeland	50,00
SpareBank 1 Boligkreditt	2005	Stavanger	34,40
SpareBank 1 Næringskreditt	2009	Stavanger	30,71
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2010	Oslo	3,15
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
SpareBank 1 Gruppen	1996	Oslo	19,50
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	2004	Oslo	17,74
BN Bank	2008	Trondheim	23,50
Bank 1 Oslo Akershus	2010	Oslo	19,50

¹⁾ Stemmeandel og eierandel er lik for alle selskaper²⁾ Se note 25 for ytterligere opplysninger knyttet til oppkjøp Kvinnherad Sparebank

(fortsettelse note 24)

Datterselskap**Aksjer i datterselskap morbank**

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.
(beløp i tusen kroner)

2011	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SpareBank 1 SR-Finans	167 000	100,00	334 000	167 000	5 404 334	4 922 366	152 269	35 122	71 748	439 566
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				167 000	5 404 334	4 922 366	152 269	35 122	71 748	439 566
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	309 320	260 541	435 545	344 508	61 082	56 885
Westbroker Finans	100	100,00	100	100	-	-	-	-	-	-
SR-Investering	35 000	100,00	3 500	35 000	197 284	16 013	15 122	3 939	10 530	175 527
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	50 616	36 766	45 877	18 482	19 687	29 019
SR-Forretningservice	100	100,00	1 000	100	1 212	350	705	396	222	125
Kvinnherad Sparebank Eieendom	15 000	100,00	3 000	15 000	19 500	263	1 131	683	323	15 061
Sum andre investeringer				57 700	577 932	313 933	498 380	368 008	91 844	276 617
Sum investeringer i datterselskap morbank				224 700	5 982 266	5 236 299	650 649	403 130	163 592	716 183
2010										
SpareBank 1 SR-Finans	167 000	100,00	334 000	167 000	5 005 119	4 564 790	163 212	38 413	55 882	418 686
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				167 000	5 005 119	4 564 790	163 212	38 413	55 882	418 686
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	231 508	194 190	376 412	317 814	42 012	45 365
Westbroker Finans	100	100,00	100	100	-	-	-	-	-	-
SR-Investering	35 000	100,00	3 500	35 000	186 692	7 094	12 249	4 755	7 276	174 087
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	46 428	34 065	43 002	22 123	14 997	29 019
SR-Forretningservice	100	100,00	1 000	100	817	177	695	447	178	125
SpareBank 1 SR-Fondsforvaltning	1 000	100,00	10 000	1 000	11 900	3 878	4 351	10 902	-4 719	11 636
Kvinnherad Sparebank Eieendom	15 000	100,00	3 000	15 000	23 606	231	1 048	878	122	15 061
Sum andre investeringer				58 700	500 951	239 635	437 757	356 919	59 866	275 293
Sum investeringer i datterselskap morbank				225 700	5 506 070	4 804 425	600 969	395 332	115 748	693 979
2009										
SpareBank 1 SR-Finans	167 000	100,00	334 000	167 000	5 088 748	4 678 748	182 068	33 185	82 183	337 233
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				167 000	5 088 748	4 678 748	182 068	33 185	82 183	337 233
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	182 425	159 775	319 539	278 536	29 443	18 120
Westbroker Finans	100	100,00	100	100	-	-	-	-	-	-
SR-Investering	35 000	100,00	3 500	35 000	176 302	5 379	-3 207	4 858	-7 402	161 847
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	42 713	34 678	40 154	21 228	13 588	29 019
SR-Forretningservice	100	100,00	1 000	100	945	481	2 177	1 822	259	125
Vågen Eiendomsforvaltning	500	100,00	5 000	500	6 172	3 903	13 402	11 455	1 381	19 639
SpareBank 1 SR-Fondsforvaltning	1 000	100,00	10 000	1 000	8 649	832	1 449	6 700	-3 782	8 036
Sum andre investeringer				44 200	417 206	205 048	373 514	324 599	33 487	236 786
Sum investeringer i datterselskap morbank				211 200	5 505 954	4 883 796	555 582	357 784	115 670	574 019

(fortsettelse note 24)

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
1 204	2 253	2 448	Balanseført verdi 1.1.	3 499	3 127	1 953
925	174	904	Tilgang/avgang	904	174	925
124	21	-	Oppkjøp	-	21	124
-	-	-	Egenkapital endringer	-66	-35	3
-	-	-	Utvanningsgevinst	-	-	1
-	-	-	Badwill	-	-	44
-	-	-	Amortisering PPA	28	7	22
-	-	-	Resultatandel	181	260	219
-	-	-	Utbetalt utbytte	-157	-55	-164
2 253	2 448	3 352	Balanseført verdi 31.12.	4 389	3 499	3 127
-	-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Gruppen	96	166	162
-	-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Boligkreditt	24	25	28
-	-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Næringskreditt	7	2	-
-	-	-	Resultatandel fra BN Bank	36	33	29
-	-	-	Resultatandel fra Bank 1 Oslo Akershus	16	37	-
-	-	-	Resultatandel fra Alliansesamarbeidet SpareBank 1	-	-3	-
-	-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2	-	-
156	23	86	Utbytte fra SpareBank 1 Gruppen	-	-	-
7	32	26	Utbytte fra SpareBank 1 Boligkreditt	-	-	-
-	-	2	Utbytte fra SpareBank 1 Næringskreditt	-	-	-
-	-	7	Utbytte fra Bank 1 Oslo Akershus	-	-	-
-	-	36	Utbytte fra BN Bank	-	-	-
1	-	-	Utbytte fra Vågen Eiendomsmegling	-	-	-
164	55	157	Sum inntekter	181	260	219

Investeringene i alle selskap vurderes etter kostmetoden i morbanken og egenkapitalmetoden i konsernet.

Investeringer i tilknyttede selskaper i konsernet 31.12.2011 inkluderer goodwill på 23 mill kroner (2010: 23 mill kroner).

(fortsettelse note 24)

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

(tall i mill kroner)

		Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi 31.12.	Eierandel i %	Antall aksjer
2011									
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	8 188	7 234	1 750	1 674	93	977	19,50	364 728
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	Oslo	97	78	101	101	-	18	17,74	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	50 795	48 820	42	9	24	1 970	34,40	12 969 461
Admi-senteret	Jørpeland	-	-	-	-	-	2	50,00	80
BN Bank	Trondheim	9 572	8 830	115	55	36	724	23,50	3 052 258
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	2 861	2 492	14	3	7	370	30,71	2 898 722
Bank 1 Oslo Akershus	Oslo	5 498	5 188	155	122	16	310	19,50	665 709
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	Oslo	19	-	2	-	2	18	3,15	327
Sum		77 030	72 642	2 179	1 964	178	4 389		

2010									
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	7 909	6 974	1 997	1 805	160	951	19,50	347 568
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	Oslo	68	49	73	73	-	18	17,74	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	30 021	28 648	43	8	25	1 376	28,57	8 999 754
Admi-senteret	Jørpeland	11	9	3	3	-	2	50,00	80
BN Bank	Trondheim	9 700	8 995	111	58	33	661	23,50	2 909 378
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	2 016	1 838	4	1	2	178	24,13	1 409 184
Bank 1 Oslo Akershus	Oslo	5 252	4 955	166	107	37	296	19,50	665 709
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	Oslo	18	-	1	-	1	17	3,15	315
Sum		54 995	51 468	2 398	2 055	258	3 499		

2009									
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	11 969	10 922	2 109	1 881	172	1 061	19,50	347 568
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	Oslo	56	35	89	92	-3	21	17,74	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	28 445	27 202	46	7	29	1 244	33,77	8 073 803
Vågen Eiendomsmegling	Stavanger	1	1	2	2	-	3	49,00	490
Admi-senteret	Jørpeland	11	9	2	2	-	1	50,00	80
BN Bank	Trondheim	11 174	10 496	119	63	29	625	23,50	2 909 378
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	1 948	1 776	2	1	-	172	23,50	1 372 400
Sum		53 604	50 441	2 369	2 048	227	3 127		

NOTE 25 VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING

Kvinnherad Sparebank er overtatt med regnskapsmessig virkning fra 1.11.2010 ved at SpareBank 1 SR-Bank har overtatt alle eiendeler og forpliktelser til Kvinnherad Sparebank. SpareBank 1 SR-Bank har i forbindelse med oppkjøpet betalt følgende vederlag til virkelig verdi :

Oppkjøpsanalyse	Kvinnherad Sparebank 31.10.2010	Merverdi	SpareBank 1 SR-Bank 1.11.2010
Vederlag			
Virkelig verdi emitterte egenkapitalbevis (6 069 934 stk)			348
Sum vederlag			348
Kontanter og fordringer på sentralbanken	20		20
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	99		99
Netto utlån til kunder	3 338	39	3377
Verdipapirer	275	38	313
Varige driftsmidler	21		21
Andre eiendeler	22		22
Utsatt skattefordel	3	11	14
Gjeld til kredittinstitusjoner	-140		-140
Innskudd fra kunder	-2 381		-2381
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-840		-840
Annen gjeld	-12	-30	-42
Ansvarlig lånekapital	-115		-115
	290	58	348

Kvinnherad Sparebank er gjort om til en stiftelse - SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad.

I forbindelse med at SpareBank 1 SR-Bank overtok Kvinnherad Sparebank ble det overført 20 mill kroner til SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad fra SpareBank 1 SR-Bank sitt gavefond.

I tillegg er det bevilget 10 mill kroner til stiftelsen SR-Bank Næringsutvikling Sunnhordland og Odda.

NOTE 26 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

(tall i mill kroner)

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet, datterselskaper og nærstående til ledende ansatte og styremedlemmer. Bankens mellomværende med ledende ansatte og medlemmer av styret vises i note 9.

Datterselskap

	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
2011							
SR-Finans	4 615	2	155	-	13	-	-
EiendomsMegler 1	-	78	5	20	-	1	2
SR-Forvaltning	-	36	-	1	24	-	-
SR-Investering	-	50	-	2	-	-	1
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	-
EiendomsMegler 1 Drift	-	2	-	-	-	-	2
Kvinnherad Eignedom	-	6	-	-	-	-	-
Sum Datter	4 615	175	160	23	37	1	5
2010							
SR-Finans	4 346	2	132	-	12	-	-
EiendomsMegler 1	-	74	3	12	-	1	1
SR-Forvaltning	-	31	-	1	24	-	-
SR-Investering	-	58	-	1	-	-	2
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	-
SR-Fondsforvaltning	-	4	-	-	2	-	-
Vågen Eiendomsforvaltning	-	-	-	-	-	-	-
Sum Datter	4 346	170	135	14	38	1	3
2009							
SR-Finans	4 454	2	133	-	16	-	-
EiendomsMegler 1	-	76	-	8	-	1	5
SR-Forvaltning	-	7	-	-	15	-	-
SR-Investering	-	54	-	1	-	-	-
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	1
SR-Fondsforvaltning	-	3	-	-	-	-	-
Vågen Eiendomsforvaltning	-	4	-	-	-	-	-
Sum Datter	4 454	147	133	9	31	1	6

(fortsettelse note 26)

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
2011							
SpareBank 1 Gruppen	42	10	1	-	210	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	132
SpareBank 1 Boligkreditt	-	1 084	-	37	85	-	-
Admiseret	17	1	1	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	291	-	15	2	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	59	1 386	2	52	297	-	132
2010							
SpareBank 1 Gruppen	59	8	1	-	165	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	92
SpareBank 1 Boligkreditt	-	3 545	-	91	156	-	-
Admiseret	18	1	1	-	-	-	-
Vågen Eiendomsmegling	-	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	99	-	1	1	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	77	3 653	2	92	322	-	92
2009							
SpareBank 1 Gruppen	59	14	1	-	158	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	93
SpareBank 1 Boligkreditt	-	2 728	-	63	146	-	-
Admiseret	19	-	1	-	-	-	-
Vågen Eiendomsmegling	-	1	-	-	-	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	78	2 743	2	63	304	-	93

Transaksjoner med nærstående til konsernledelsen

Det er ingen transaksjoner med nærstående til konsernledelsen.

Transaksjoner med nærstående til styret

Det er ingen transaksjoner med nærstående til styret unntatt for nærstående til styremedlem Erik Edvard Tønnesen som har lån på 11,7 mill kroner og renter på lån med 0,7 mill kroner.

NOTE 27 VARIGE DRIFTSMIDLER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern					
Bygn. og fast eiendom	Inv. eiend.	Mask, inv. og transp. midl.	Totalt	Bygn. og fast eiendom	Inv. eiend.	Mask, inv. og transp. midl.	Totalt		
265	22	545	832	280	23	608	911	Anskaffelseskost	1.1.2011
22	-10	70	82	22	-10	78	90	Tilgang	²⁾
-	-	-	-	7	-	1	8	Avgang	
287	12	615	914	295	13	685	993	Anskaffelseskost	31.12.2011
96	12	358	466	97	13	409	519	Akkumulert avskrivning og nedskrivning	1.1.2011
5	-	63	68	7	-	67	74	Årets avskrivning	
-	-	-	-	-	-	1	1	Årets avgang	
101	12	421	534	104	13	475	592	Akkumulert avskrivning og nedskrivning	31.12.2011
186	-	194	380	191	-	210	401	Balansført verdi	31.12.2011
437				437				Virkelig verdi	
196	22	495	713	196	639	553	1 388	Anskaffelseskost	1.1.2010
69	-	50	119	84	-	56	140	Tilgang	¹⁾
-	-	-	-	-	616	1	617	Avgang	
265	22	545	832	280	23	608	911	Anskaffelseskost	31.12.2010
94	10	300	404	94	11	348	453	Akkumulert avskrivning og nedskrivning	1.1.2010
2	2	58	62	3	5	62	70	Årets avskrivning	
-	-	-	-	-	3	1	4	Årets avgang	
96	12	358	466	97	13	409	519	Akkumulert avskrivning og nedskrivning	31.12.2010
169	10	187	366	183	10	199	392	Balansført verdi	31.12.2010
326	42			341	42			Virkelig verdi	
212	19	541	772	211	20	597	828	Anskaffelseskost	1.1.2009
-	3	67	70	1	619	69	689	Tilgang	
16	-	113	129	16	-	113	129	Avgang	
196	22	495	713	196	639	553	1 388	Anskaffelseskost	31.12.2009
92	10	344	446	91	11	389	491	Akkumulert avskrivning og nedskrivning	1.1.2009
4	-	61	65	5	-	64	69	Årets avskrivning	
2	-	105	107	2	-	105	107	Årets avgang	
94	10	300	404	94	11	348	453	Akkumulert avskrivning og nedskrivning	31.12.2009
102	12	195	309	102	628	205	935	Balansført verdi	31.12.2009
239	39			241	655			Virkelig verdi	

¹⁾ Inkludert oppkjøp Kvinneherad Sparebank 21 mill kroner. Se note 25.²⁾ Tidligere år har bygninger der en mindre del av bygget har blitt utleid, blitt klassifisert som investeringseiendom. I 2011 har disse blitt overført til bygninger. Konsernet benytter vesentlige deler til egen virksomhet, og disse eiendommene anses derfor ikke som investeringseiendom.

(fortsettelse note 27)

Sikkerhetsstillelse

Konsernet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Omvurderinger/avskrivning

Konsernet foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler. I forbindelse med første gangs implementering av IFRS ble bygninger vurdert til kostpris med fradrag for akkumulerte avskrivninger i henhold til dagens norske regelverk. Prosentstørrelse for ordinære avskrivninger er 14 til 33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler og 2 prosent for bankbygg, investeringseiendom og annen fast eiendom.

Bygninger, fast eiendom og investeringseiendommer

Av samlet bokført verdi på bygninger og fast eiendom er 166 mill kroner til bruk i bankvirksomheten. Virkelig verdi på bygningsmassen er fastsatt ved takst. Tomt, bygning eller deler av bygning som innehas av Konsernet for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning klassifiseres som investeringseiendommer. For bygninger hvor Konsernet benytter vesentlige deler til egen virksomhet er ikke noen del av eiendommen behandlet som investeringseiendom, selv om en mindre del er utleid. Konsernet har valgt å regnskapsføre investeringseiendommene etter kostmetoden.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet har ingen vesentlige operasjonelle leieavtaler.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Morbank

Konsern

Verdi 1.1.2011	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2011	Verdi 31.12.2011	Leie innt. 31.12.2011	Utleid pr 31.12.2011		Verdi 1.1.2011	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2011	Verdi 31.12.2011	Leie innt. 31.12.2011	Utleid pr 31.12.2011
5	-5	-	-	-	Bjergsted Terrasse	5	-5	-	-	-
5	-5	-	-	-	Domkirkeplassen	5	-5	-	-	-
10	-10	-	-	-	Totalt	10	-10	-	-	-

Verdi 1.1.2010	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2010	Verdi 31.12.2010	Leie innt. 31.12.2010	Utleid pr 31.12.2010		Verdi 1.1.2010	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2010	Verdi 31.12.2010	Leie innt. 31.12.2010	Utleid pr 31.12.2010
6	-1	5	1	10 %	Bjergsted Terrasse	6	-1	5	-	10 %
6	-1	5	1	30 %	Domkirkeplassen	6	-1	5	1	30 %
-	-	-	-	-	Energiveien	616	-616	-	-	-
12	-2	10	2	-	Totalt	628	-618	10	1	-

Verdi 1.1.2009	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2009	Verdi 31.12.2009	Leie innt. 31.12.2009	Utleid pr 31.12.2009		Verdi 1.1.2009	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2009	Verdi 31.12.2009	Leie innt. 31.12.2009	Utleid pr 31.12.2009
3	3	6	1	10 %	Bjergsted Terrasse	3	3	6	-	10 %
6	-	6	1	30 %	Domkirkeplassen	6	-	6	1	30 %
-	-	-	-	-	Energiveien	-	616	616	44	100 %
9	3	12	2	-	Totalt	9	619	628	45	-

NOTE 28 IMMATERIELLE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
-	-	-	Anskaffelseskost 1.1.	74	52	32
-	-	-	Tilgang	-	22	20
-	-	-	Avgang	-	-	-
-	-	-	Anskaffelseskost 31.12.	74	74	52
-	-	-	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.	14	12	12
-	-	-	Årets avskrivning og nedskrivning	6	2	-
-	-	-	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.	20	14	12
-	-	-	Balanseført verdi 31.12.	54	60	40

Beløpene framkommer som differanse mellom identifiserbare eiendeler inklusive merverdi i det oppkjøpte selskap, og kostpris for aksjene. Goodwill postens elementer relaterer seg til framtidig inntjening i selskapet, og underbygges av nåverdberegninger av framtidig forventet inntjening, som dokumenterer en framtidig økonomisk fordel ved kjøp av selskapet.

Balanseført verdi pr 31.12.2011 består av 19 mill kroner knyttet til goodwill i forbindelse med kjøp av 100 prosent av aksjene i Vågen Eiendomsforvaltning AS i juni 2007, og 20 mill kroner knytter seg til kjøp av 33,3 prosent av aksjene i SR-Forvaltning AS i mai 2009.

1 mill kroner av balanseført verdi 31.12.2010 var knyttet til goodwill i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS fra tidligere år. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. I 2011 er det, basert på konkret vurdering, foretatt nedskrivning med 1 mill kroner.

7 mill kroner av balanseført verdi er knyttet til goodwill og 3 mill kroner til merverdi i kundeportefølje i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS vedrørende kjøp av Boligbyrået AS i 2010. I 2010 og 2011 er merverdi i kundeportefølje nedskrevet med 2 mill kroner i 2010 og 3 mill kroner i 2011 til sammen 5 mill kroner. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. I 2011 er det ikke foretatt nedskrivninger.

5 mill kroner av balanseført verdi er knyttet til goodwill i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS vedrørende kjøp av 51 prosent av Vågen EiendomsMegling AS i 2010. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. Det er ikke foretatt nedskrivninger.

2 mill kroner av balanseført verdi 31.12.2010 var knyttet til goodwill i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS vedrørende kjøp av 100 prosent av EiendomsMegler 1 Sunnhordland AS i 2010. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. I 2011 er det basert på en konkret vurdering, foretatt nedskrivninger med 2 mill kroner.

NOTE 29 ANDRE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
35	35	35	Kapitalinnskudd SR-Bank Pensjonskasse	35	35	35
110	63	35	Øvrige eiendeler	189	166	187
170	335	207	Opptjente ikke mottatte andre inntekter	214	342	177
15	2	-	Forskuddsbetalte kostnader	4	6	20
330	435	277	Sum andre eiendeler	442	549	419

NOTE 30 INNSKUDD FRA KUNDER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
44 692	55 450	53 276	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	53 118	55 281	44 527
9 770	5 456	10 898	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	10 884	5 456	9 759
50	33	40	Påløpte renter	40	33	50
54 512	60 939	64 214	Sum innskudd fra kunder	64 042	60 770	54 336
Innskudd fordelt på sektor og næring						
893	969	1 019	Jordbruk/skogbruk	1 019	969	893
101	132	161	Fiske/fiskeoppdrett	161	132	101
1 022	1 080	1 233	Bergverksdrift/utvinning	1 233	1 080	1 022
1 245	1 378	942	Industri	942	1 378	1 245
1 850	3 190	1 418	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	1 418	3 190	1 850
1 855	1 848	1 977	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1 977	1 848	1 855
1 334	1 391	1 149	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	1 149	1 391	1 334
3 998	4 075	4 600	Eiendomsdrift	4 600	4 075	3 969
6 703	7 213	8 234	Tjenesteytende virksomhet	8 234	7 044	6 556
10 281	10 947	11 996	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	11 824	10 947	10 281
29 282	32 223	32 729	Sum næring	32 557	32 054	29 106
25 180	28 683	31 445	Personkunder	31 445	28 683	25 180
50	33	40	Påløpte renter næring og personkunder	40	33	50
54 512	60 939	64 214	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	64 042	60 770	54 336
Innskudd fordelt på geografiske områder						
43 511	46 341	50 084	Rogaland	49 912	46 172	43 335
2 114	2 295	2 705	Agder-fylkene	2 705	2 295	2 114
1 578	4 719	5 557	Hordaland	5 557	4 719	1 578
610	1 340	635	Utland	635	1 340	610
6 699	6 244	5 233	Øvrige	5 233	6 244	6 699
54 512	60 939	64 214	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	64 042	60 770	54 336

NOTE 31 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
36 527	38 900	34 593	Obligasjonsgjeld ¹⁾	34 593	38 900	36 527
776	1 043	1 340	Verdijusteringer	1 340	1 043	776
220	364	405	Påløpte renter	405	364	220
37 523	40 307	36 338	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36 338	40 307	37 523
3,3 %	2,8 %	3,4 %	Gjennomsnittlig rente	3,4 %	2,8 %	3,3 %

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
fordelt på forfallstidspunkt ¹⁾

			Forfall			
6 362	-	-	2010	-	-	6 362
6 196	5 378	-	2011	-	5 378	6 196
6 040	5 985	5 893	2012	5 893	5 985	6 040
10 341	10 350	10 035	2013	10 035	10 350	10 341
5 600	5 558	5 723	2014	5 723	5 558	5 600
-	5 024	5 106	2015	5 106	5 024	-
1 040	5 678	7 046	2016	7 046	5 678	1 040
397	176	180	2017	180	176	397
579	587	605	2018	605	587	579
147	150	213	2019	213	150	147
-	630	669	2020	669	630	-
110	17	17	2024	17	17	110
86	-	-	2035	-	-	86
209	208	239	2037	239	208	209
196	202	207	2046	207	202	196
220	364	405	Påløpte renter	405	364	220
37 523	40 307	36 338	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36 338	40 307	37 523

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
fordelt på valutaer ¹⁾

19 178	18 744	17 688	NOK	17 688	18 744	19 178
14 305	20 432	17 721	EUR	17 721	20 432	14 305
2 719	-	-	USD	-	-	2 719
607	523	524	SEK	524	523	607
494	244	-	Øvrige	-	244	494
220	364	405	Påløpte renter	405	364	220
37 523	40 307	36 338	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36 338	40 307	37 523

¹⁾ Egne obligasjoner og sertifikater er fratrukket.

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer ²⁾	Balanse 31.12.2010	Emitert 2011	Forfall/ innløst 2011	Valutakurs- og andre endringer 2011	Balanse 31.12.2011
Obligasjoner, nominell verdi	38 900	2 032	6 350	11	34 593
Verdijusteringer	1 043	-	-	297	1 340
Påløpte renter	364	-	-	41	405
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	40 307	2 032	6 350	349	36 338

²⁾ Notene er identiske for morbank.

NOTE 32 ANNEN GJELD

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011	Annenn gjeld	2011	2010	2009
512	517	584	Pensjonsforpliktelser (note 33)	703	616	593
8	3	2	Spesifiserte tapsavsetninger garantier	2	3	8
29	3	-	Andre spesifiserte avsetninger	-	3	29
11	18	26	Leverandørgjeld	31	25	18
27	31	34	Skattetrekk	49	44	38
429	324	358	Annenn gjeld	371	348	521
50	51	60	Påløpte feriepenge	81	70	66
144	116	97	Øvrige påløpte kostnader	147	179	188
1 210	1 063	1 161	Sum annenn gjeld	1 384	1 288	1 461
			Stille garantier (avtalte garantibeløp)			
1 017	1 566	1 896	Betalingsgarantier	1 896	1 566	1 017
2 687	2 257	3 007	Kontraktsgarantier	3 007	2 257	2 687
360	1 327	1 750	Lånegarantier	1 750	1 327	360
38	36	45	Garantier for skatter	45	36	38
2 053	3 279	3 070	Annet garantiansvar	3 070	3 279	2 053
98	47	-	Garanti overfor Bankenes sikringsfond	-	47	98
6 253	8 512	9 768	Sum stille garantier	9 768	8 512	6 253
			Andre forpliktelser			
12 312	12 955	12 256	Ubenyttede kreditter	12 256	12 955	12 312
3 104	2 751	3 386	Innvilgede lånetilsagn	3 927	2 988	3 263
3	9	9	Remburser	9	9	3
15 419	15 715	15 651	Sum andre forpliktelser	16 192	15 952	15 578
22 882	25 290	26 580	Totale forpliktelser	27 344	25 752	23 292
			Pantstillelser			
12 528	16 331	17 322	Pantstillelser i verdipapirer	17 322	16 331	12 528

Pågående rettsvister

Konsernet er part i flere rettsaker med et samlet økonomisk omfang som ikke vurderes å ha vesentlig betydning tatt i betraktning at konsernet har foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det antas å være sannsynlighetsovervekt for at konsernet vil lide tap som følge av rettsakene.

Operasjonelle leasingbetalinger

Konsernets operasjonelle leasingavtaler har en løpetid på 3 - 5 år. Den årlige kostnaden er på omtrent 8 mill kroner. Leasingavtalene går hovedsakelig via SpareBank 1 SR-Finans AS.

NOTE 33 PENSJONER (MED DIREKTE INNREGNING AV ESTIMATAVVIK)

SpareBank 1 SR-Bank konsernet har kollektive tjenestepensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene for SpareBank 1 SR-Bank, SR-Forvaltning AS, SR-Investering AS, SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og EiendomsMegler 1 Drift AS er dekket av konsernets pensjonskasse. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

SpareBank 1 SR-Bank, SR-Forvaltning AS, SR-Investering AS, SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og EiendomsMegler 1 Drift AS har ensartede ordninger hvor hovedbetingelsene er 30 års opptjening, 70 prosent pensjon i forhold til pensjonsgrunnetaget 1.1. det året man fyller 67 år samt uføre- og barnepensjon. Alle pensjonsytelser samordnes med forventede ytelser fra folketrygden. Dersom det vedtas endringer i folketrygden som medfører reduserte ytelser, vil ikke slike reduksjoner bli kompensert fra pensjonsordningene. Pr. 31.12.2011 hadde pensjonsordningene i konsernet 1 257 aktive medlemmer (826 aktive medlemmer for banken) og 385 pensjonister (361 pensjonister for banken).

I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Forpliktelsene gjelder personer som ikke er innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

Konsernet har også en innskuddspensjonsordning.

Representantskapet vedtok 24.3.11 endringer i dagens pensjonsordning for SpareBank 1 SR-Bank konsernet. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket med mulighet for frivillig overgang til innskuddsordning for ansatte som var medlem før lukkingen 1.4.2011. Det ble ikke gjort noen endringer i alderspensjonsdekningen i gjenværende ytelsesordning, ellers ble følgende endringer vedtatt: Ektefellepensjon/samboerpensjon opphørte og det ble utstedt fripoliser for pensjonsrettigheter opptjent frem til 1.4.2011. Uføre- og barnepensjon ble videreført som tidligere, men uten fripoliseopptjening for den ansatte. Premiefritak for nye uføre- og barnepensjonister ble videreført som tidligere.

Den nye AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1.1.2011, er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at banken og konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Bankens og konsernets forpliktelse er dermed ikke balanseført som gjeld pr. 31.12.2011. AFP-forpliktelsen etter den gamle ordningen var balanseført som gjeld og ble inntektsført i 2010 med unntak av den forpliktelsen som knyttet seg til tidligere ansatte som nå er pensjonister i ordningen.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med faktisk verdi av pensjonsmidlene i pensjonskassen, oppgaver over pensjonsmidlenes flytteverdi fra forsikringselskapet og aktuarmessig beregning av forpliktelsens størrelse. Ved beregning av de fremtidige pensjoner er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn for beregning av pensjonsforpliktelsene:

	2011	2010	2009
Diskonteringsrente	2,40 %	4,00 %	4,40 %
Forventet avkastning på midlene	6,00 %	6,00 %	6,00 %
Framtidig lønnsutvikling	4,00 %	4,00 %	4,50 %
G-regulering	3,75 %	4,25 %	4,25 %
Pensjonsregulering	2,00 %	3,75 %	3,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Frivillig avgang	5% før 45 år, 2% etter 45 år	5% før 45 år, 2% etter 45 år	5% før 45 år, 2% etter 45 år
Forventet AFP-uttak fra 62 år			25% ved 62 år og ytterligere 25% ved 64 år

Forutsetninger for dødelighet er basert på publiserte statistikker og erfaringer.

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) på balansedagen for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år er som følger:

Mann	19,3 år	19,3 år	19,3 år
Kvinne	21,8 år	21,8 år	21,8 år

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) 20 år etter balansedagen for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år er som følger:

Mann	19,3 år	19,3 år	19,3 år
Kvinne	21,8 år	21,8 år	21,8 år

Beregningene er basert på standardiserte forutsetninger om døds- og uføreutviklingen samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Norges Forsikringsforbund. Forutsetninger for dødelighet er basert på publiserte statistikker og erfaringer.

(fortsettelse note 33)

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Balansført forpliktelse			
328	358	412	Pensjonsytelser - sikret ordning	521	440	388
184	159	171	Pensjonsytelser - usikret ordning	182	176	205
512	517	584	Sum balansført forpliktelse	703	616	593
			Kostnad belastet resultatregnskapet			
76	90	-131	Pensjonsytelser - sikret ordning	-154	111	93
20	-55	13	Pensjonsytelser - usikret ordning	13	-64	22
96	35	-118	Sum kostnad belastet resultatregnskapet	-141	47	115
			Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger			
1 165	1 271	1 500	Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1.	1 684	1 424	1 308
81	94	72	Pensjon opptjent i perioden	86	112	96
50	56	49	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	55	62	56
16	122	212	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	262	142	8
-41	-42	-54	Utbetalte ytelser	-56	-46	-44
	-68	-258	Avkortning og oppgjør	-355	-78	
-	-	-	Endring i tidligere perioders opptjening	55	-	-
-	68	-	Andre endringer	-	68	-
1 271	1 501	1 521	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	1 684	1 424
1 105	1 356	1 366	herav fondsbaserte	1 566	1 525	1 241
166	145	155	herav ikke fondsbaserte	164	159	184
			Pensjonsmidler			
853	823	1 047	Pensjonsmidler 1.1.	1 143	905	929
47	58	62	Forventet avkastning i perioden	69	64	51
-109	71	-43	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-43	73	-114
73	93	95	Innbetaling fra arbeidsgiver	108	104	74
-41	-42	-52	Utbetalte ytelser	-56	-47	-35
		-97	Avkortning og oppgjør	-104		
-	44	-	Andre endringer	-	44	-
823	1 047	1 012	Pensjonsmidler 31.12.	1 116	1 143	905
			Netto pensjonsforpliktelse i balansen			
1 271	1 501	1 521	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	1 684	1 424
823	1 047	1 012	Pensjonsmidler 31.12.	1 116	1 143	905
448	454	509	Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	614	541	519
64	63	75	Arbeidsgiveravgift	89	75	73
512	517	584	Netto pensjonsforpliktelse i balansen	703	616	592
			Periodens pensjonskostnad			
81	94	72	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	86	112	96
50	54	49	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	55	62	56
-47	-58	-62	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-69	-64	-51
	-68	-162	Avkortning og oppgjør	-251	-78	
-	-	-	Tidligere perioders opptjening innregnet i perioden	55	-	-
84	22	-103	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	-123	32	101
12	13	-15	Periodisert arbeidsgiveravgift	-18	15	14
96	35	-118	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-141	47	115
-	-	2	Innskuddsbasert pensjonskostnad	3	-	-
96	35	-116	Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	-138	47	115
			Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)			
143	49	291	Periodens aktuarielle gevinster og tap innregnet i egenkapital	346	68	140
348	397	688	Kumulative aktuarielle gevinster og tap innregnet i egenkapital	804	458	390
47	58	62	Forventet avkastning av pensjonsmidler	69	64	51
69	53		Faktisk avkastning av pensjonsmidler		59	75

(fortsettelse note 33)

Forventet avkastning på midler er fastsatt ut fra forventet avkastning hensyntatt den investeringsstrategi som er vedtatt i planene. Forventet avkastning på rentepapirer med fast avkastning er basert på papirenes effektive rente på balansedagen. Forventet avkastning på egenkapitalinstrumenter og investeringer i fast eiendom reflekterer den langsiktige oppnådde avkastning i de respektive markeder.

Sammensetning av pensjonsmidler i konsernet	2011	2010	2009
Eiendom	19	17	17
- herav brukt av banken	-		-
Aksjer	198	239	128
Andre eiendeler	899	887	760
Sum pensjonsmidler	1 116	1 143	905

Utvikling siste fem år i ytelsesbasert pensjonsordning for konsernet	2011	2010	2009	2008	2007
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	1 684	1 424	1 308	1 071
Pensjonsmidler 31.12.	1 116	1 143	905	929	847
Netto underskudd	614	541	519	379	224

Forventet innbetalt premie for 2012 er 65 millioner for morbanken og 74 millioner for konsernet.

NOTE 34 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(tall i mill kroner)

Morbank								Konsern		
2009	2010	2011	Hovedstol	Betingelser		Forfall	Første forfalls-tidspunkt	2011	2010	2009
			Tidsbegrenset							
-	-	658	750	NOK	3 mnd Libor + margin	2021	2016	658	-	-
853	960	1 014	13 000	JPY	3 mnd Libor + margin	2012	2012	1 014	960	853
499	499	469	500	NOK	3 mnd Nibor + margin	2018	2013	469	499	499
450	450	362	450	NOK	3 mnd Nibor + margin	2017	2012	362	450	450
-	86	84	75	NOK	3 mnd Nibor + margin	2019	2014	84	86	-
1 802	1 995	2 587	Sum tidsbegrenset					2 587	1 995	1 802
			Evigvarende							
429	439	-	75	USD	3 mnd Libor + margin			-	439	429
173	179	-	200	SEK	3 mnd Stibor + margin			-	179	173
170	170	-	170	NOK	3 mnd Nibor + margin			-	170	170
772	788	-	Sum evigvarende					-	788	772
			Fondsobligasjon							
-	-	992	1 000	NOK	3 mnd Nibor + margin			992	-	-
493	495	485	75	USD	3 mnd Libor + margin			485	495	493
669	686	719	684	NOK	3 mnd Nibor + margin			719	686	669
113	115	115	116	NOK	3 mnd Nibor + margin			115	115	113
-	40	40	40	NOK	3 mnd Nibor + margin			40	40	-
1 275	1 336	2 351	Sum fondsobligasjon					2 351	1 336	1 275
22	25	37	Påløpte renter					37	25	22
3 871	4 144	4 975	Sum ansvarlig lånekapital					4 975	4 144	3 871

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon i utenlandsk valuta inngår i konsernets totale valutaposisjon slik at det ikke er valutarisiko knyttet til lånene. Av totalt 4 975 mill kroner i ansvarlig lånekapital teller 2 273 mill kroner som kjernekapital og 1 564 mill kroner som tidsbegrenset ansvarlig kapital. Aktiverte kostnader ved låneopptak blir reflektert i beregning av amortisert kost. Fondsobligasjoner kan maksimum utgjøre 15 prosent av samlet kjernekapital for obligasjoner med fastsatt løpetid og 35 prosent for fondsobligasjoner uten fastsatt løpetid. Eventuelt overskytende teller som evigvarende ansvarlig lånekapital.

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån ¹⁾	2011	2010	2009
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	2 575	1 961	1 763
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	-	783	761
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	2 273	1 268	1 219
Verdijusteringer	90	107	106
Påløpte renter	37	25	22
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	4 975	4 144	3 871

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån/fondsobligasjonslån ¹⁾	Balanse 31.12.2010	Emitert 2011	Forfalt/innløst 2011	Valutakurs- og andre endringer 2011	Balanse 31.12.2011
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1 961	750	-	-136	2 575
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	783	-	-783	-	0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	1 268	1 000	-	5	2 273
Verdijusteringer	107	-	-	-17	90
Påløpte renter	25	-	-	12	37
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	4 144	1 750	-783	-136	4 975

¹⁾ Notene er identisk for morbank.

NOTE 35 KAPITALDEKNING

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
3 023	3 183	3 183	Eierandelskapital	3 183	3 183	3 023
-9	-3	-3	-Egne egenkapitalbevis	-3	-3	-9
458	625	625	Overkursfond	625	625	458
759	1 175	1 448	Utjevningfond	1 448	1 175	759
212	336	299	Avsatt utbytte	299	336	212
2 241	2 477	2 631	Grunnfondskapital	2 631	2 477	2 241
20	55	55	Kompensasjonsfond	55	55	20
240	372	293	Gavefond	293	372	240
127	43	43	Fond for urealiserte gevinster	43	43	127
-	-	-	Annen egenkapital	1 183	1 139	1 002
7 071	8 263	8 574	Sum balanseført egenkapital	9 757	9 402	8 073
			Kjernekapital			
-	-	-	Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-71	-77	-42
-1	-2	-2	Fond for urealiserte gevinster tilgjengelig for salg	-2	-2	-1
-212	-336	-299	Fradrag for avsatt utbytte	-299	-336	-212
-367	-373	-421	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-21	-21	-17
-327	-268	-250	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-255	-268	-337
-	-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-665	-645	-552
1 210	1 268	2 273	Fondsobligasjon	2 402	1 389	1 218
7 374	8 552	9 875	Sum kjernekapital	10 846	9 442	8 130
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
760	783	-	Evigvarende ansvarlig kapital	-	783	760
8	-	-	Fondsobligasjon utover 15 og 35 %	-	-	-
1 763	1 961	1 565	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	1 776	2 191	2 045
-367	-373	-421	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-21	-21	-17
-327	-268	-250	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-255	-268	-337
-	-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-665	-645	-552
1 837	2 103	894	Sum tilleggskapital	835	2 040	1 899
9 211	10 655	10 769	Netto ansvarlig kapital	11 681	11 482	10 029
			Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II			
2 045	1 953	2 060	Engasjement med spesialiserte foretak	2 060	1 953	2 045
1 752	2 034	2 104	Engasjement med øvrige foretak	2 104	2 042	1 755
30	35	33	Engasjement med massemarked SMB	37	38	33
416	477	393	Engasjement med massemarked personer	758	680	614
86	86	75	Engasjement med øvrige massemarked	78	87	93
-	340	464	Egenkapitalposisjoner	-	-	-
4 329	4 925	5 129	Sum kredittrisiko IRB	5 037	4 800	4 540
82	122	97	Gjeldsrisiko	94	116	82
47	34	47	Egenkapitalrisiko	47	34	47
-	-	-	Valutarisiko	-	-	-
252	295	331	Operasjonell risiko	408	374	320
-	-	-	Overgangsordning	861	566	264
703	605	625	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	1 830	1 617	1 605
-58	-60	-67	Fradrag	-110	-107	-91
5 355	5 921	6 162	Minimumskrav ansvarlig kapital	8 167	7 400	6 767
13,76 %	14,40 %	13,98 %	Kapitaldekning	11,44 %	12,41 %	11,86 %
11,02 %	11,55 %	12,82 %	herav kjernekapital	10,62 %	10,21 %	9,61 %
2,74 %	2,84 %	1,16 %	herav tilleggskapital	0,82 %	2,21 %	2,26 %

Minstekrav til kapitaldekning er 8 prosent. Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital får redusert egenkapitalverdien med 20 prosent hvert år de siste 5 årene før forfall. I den grad konsernet har ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner, går denne direkte til fradrag i konsernets egen ansvarlige kapital for den del som overstiger 2 prosent av mottakende finansinstitusjons ansvarlige kapital. Har konsernet ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner som utgjør mindre enn 2 prosent av den enkelte finansinstitusjons ansvarlige kapital, kommer summen av slik kapital til fradrag i konsernets ansvarlige kapital for den del som overstiger 10 prosent av konsernets ansvarlige kapital. Dersom konsernet har fått pålegg om 100 prosent kapitaldekningsreserve på bestemte eiendeler skal et beløp tilsvarende eiendelens bokførte verdi trekkes fra i den ansvarlige kapitalen og i beregningsgrunnlaget. Beregningsgrunnlaget vektet i henhold til risiko. Kjernekapitaldekningen er på 10,62 prosent for 2011 og 10,21 prosent for 2010.

NOTE 36 EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR

Eierandelskapital

SpareBank 1 SR-Banks eierandelskapital utgjør 3 182 834 025 kroner fordelt på 127 313 361 egenkapitalbevis, hvert pålydende 25 kroner. Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte/tidspunkt:

År		Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1994	Offentlig emisjon	744,0	744,0	7 440 000
2000	Ansatt emisjon	5,0	749,0	7 489 686
2001	Ansatt emisjon	4,8	753,8	7 538 194
2004	Fondsemisjon	150,8	904,6	9 045 834
2005	Fondsemisjon/splitt	226,1	1 130,7	22 614 585
2007	Rettet emisjon	200,0	1 330,7	26 613 716
2007	Fondsemisjon/splitt	443,5	1 774,2	70 969 909
2008	Utbytteemisjon	91,7	1 866,0	74 638 507
2008	Ansatt emisjon	6,6	1 872,6	74 903 345
2009	Fondsemisjon/splitt	374,5	2 247,1	89 884 014
2009	Rettet emisjon	776,2	3 023,3	120 933 730
2010	Ansatt emisjon	7,8	3 031,1	121 243 427
2010	Emisjon Kvinnherad	151,7	3 182,8	127 313 361

Foruten eierandelskapitalen består egenkapitalbeviserne andel av egenkapitalen i SpareBank 1 SR-Bank av utjevningsfond og overkursfond. Utjevningsfondet er akkumulert overskudd som ikke blir utbetalt via årets utbytte. Denne egenkapitalen skal brukes for å stabilisere kontantutbytte, eventuelt til fondsemisjon. Øvrig egenkapital er grunnfondskapital, kompensasjonsfond, gavefond og fond for urealiserte gevinster. Vedrørende Konsernets utbytte- og gavedisponeringspolitikk ble følgende vedtatt av styret i SpareBank 1 SR-Bank 19.10.2009; "At man sikter mot at "(...) om lag halvparten av overskuddet tilordnet egenkapitalbevisere utbetales som utbytte og om lag halvparten av overskuddet tilordnet sparebankfondet utbetales som gaver, eller overføres til allmennyttig stiftelse, forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjonen, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital. I vurderingen av utdeling av årets overskudd til henholdsvis utbytte og gaver vil det bli lagt vekt på at egenkapitalbeviserne andel av samlet egenkapital (eierbrøk) bør holdes stabil."

Egenkapitalbevisernes andel av resultat

Resultat pr egenkapitalbevis beregnes ved å dividere resultatet som tilfaller eierne av egenkapitalbevisene med gjennomsnittlig antall utestående egenkapitalbevis. Egenkapitalbevisernes andel av resultatet tilsvarer eierandelskapitalens, utjevningsfondets og overkursfondets andel av bankens totale egenkapital minus fond for urealiserte gevinster.

Omsetning av egne egenkapitalbevis i 2011

(tall i tusen kroner)

Beholdning pr 31.12.2010	3 331
Omsatt i 2011	-
Beholdning pr 31.12.2011	3 331

(fortsettelse note 36)

De 20 største egenkapitalbevisene pr 31.12.2011

Eier	Egenkapital- bevis	Prosent- andel
Gjensidige Forsikring ASA	20 713 065	16,3%
SpåreBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 069 934	4,8%
Odin Norge	3 598 122	2,8%
Odin Norden	3 091 553	2,4%
Clipper AS	1 685 357	1,3%
Frank Mohn AS	1 666 142	1,3%
Trygve Stangeland dødsbo	1 632 048	1,3%
JPMorgan Chase Bank, U.K.	1 598 223	1,3%
Varma Mutual Pension Insurance, Finland	1 496 091	1,2%
State Street Bank and Trust, U.S.A.	1 080 213	0,8%
Trygves Holding AS	1 070 939	0,8%
SHB Stockholm Clients Account, Sverige	1 070 000	0,8%
Fidelity Low-Priced Stock Fund, U.S.A.	1 061 327	0,8%
Westco AS	1 030 091	0,8%
Køhlergruppen AS	1 000 000	0,8%
Forsand kommune	769 230	0,6%
Tveteraas Finans AS	722 000	0,6%
Solvang Shipping AS	701 034	0,6%
Leif Inge Slethei AS	672 772	0,5%
Pareto AS	638 046	0,5%
Sum 20 største	51 366 187	40,3%
Øvrige eiere	75 947 174	59,7%
Utstedte egenkapitalbevis	127 313 361	100,0 %

Totalt antall egenkapitalbevisiere pr 31.12.2011 er 11 887. Dette er en reduksjon på 144 fra årskiftet 2010.

Andel egenkapitalbevis hjemmehørende i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene er 46,8 prosent, og utenlandsandelen er 9,6 prosent.

Det vises forøvrig til oversikt over egenkapitalbevisiere i styret og representantskapet.

For flere detaljer vedrørende egenkapitalbevis henvises til eget kapittel i årsrapporten.

De 20 største egenkapitalbevisene pr 31.12.2010

Eier	Egenkapital- bevis	Prosent- andel
Gjensidige Forsikring ASA	20 713 065	16,3%
SpåreBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 069 934	4,8%
Odin Norge	3 197 672	2,5%
Odin Norden	3 066 253	2,4%
Køhlergruppen AS	1 923 657	1,5%
Clipper AS	1 685 357	1,3%
Frank Mohn AS	1 666 142	1,3%
Trygve Stangeland	1 632 048	1,3%
State Street Bank and Trust, U.S.A.	1 355 970	1,1%
SHB Stockholm Clients Account, Sverige	1 340 000	1,1%
JPMorgan Chase Bank, U.K.	1 221 914	1,0%
Trygves Holding AS	1 070 939	0,8%
Brown Brothers Harriman, U.S.A.	1 061 327	0,8%
The Northern Trust, U.K.	1 005 116	0,8%
Bank of New York, U.S.A.	984 594	0,8%
Coil Investment Group AS	954 993	0,8%
Nordea Bank Norge ASA	918 892	0,7%
Westco AS	885 352	0,7%
Bjergsted Investering AS	720 055	0,6%
Solvang Shipping AS	701 034	0,6%
Sum 20 største	52 174 314	41,0%
Øvrige eiere	75 139 047	59,0%
Utstedte egenkapitalbevis	127 313 361	100,0 %

(fortsettelse note 36)

De 20 største egenkapitalbevisene pr 31.12.2009

Eier	Egenkapital- bevis	Prosent- andel
Gjensidige Forsikring BA	20 713 065	17,1%
Odin Norge	2 341 693	1,9%
Odin Norden	2 319 625	1,9%
Køhlergruppen AS	1 923 657	1,6%
Coil Investment Group AS	1 904 993	1,6%
Clipper AS	1 685 357	1,4%
Frank Mohn AS	1 666 142	1,4%
Trygve Stangeland	1 622 428	1,3%
State Street Bank and Trust, U.S.A.	1 414 363	1,2%
Lærdal AS	1 222 915	1,0%
Grunnfond Invest AS	1 100 000	0,9%
Brown Brothers Harriman, U.S.A.	1 061 327	0,9%
The Northern Trust, U.K.	1 021 456	0,8%
Verdipapirfondet Nordea Norge	893 740	0,7%
Bjergsted Investering AS	839 497	0,7%
Westco AS	829 968	0,7%
Solvang Shipping AS	701 034	0,6%
Forsand Kommune	682 230	0,6%
Bank of New York, U.S.A.	675 128	0,6%
Tveteraas Finans AS	673 587	0,6%
Sum 20 største	45 292 205	37,5%
Øvrige eiere	75 641 525	62,5%
Utstedte egenkapitalbevis	120 933 730	100,0 %

NOTE 37 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG GJELD/FORPLIKTELSER

(tall i mill kroner)

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet "På forespørsel".

Morbank	På fore-	Under 3	3-12	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
31.12.2011	spørsel ¹⁾	måneder	måneder			
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanken	263	-	-	-	-	263
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 655	736	-	-	-	5 391
Brutto utlån til kunder	33 216	807	2 805	11 605	47 517	95 950
- Individuelle nedskrivninger	-355	-	-	-	-	-355
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-317	-	-	-	-	-317
Netto utlån til kunder	32 544	807	2 805	11 605	47 517	95 278
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	96	1 997	2 568	5 739	902	11 302
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	27	167	243	8 107	-	8 544
Finansielle derivater	434	400	261	1 482	1 151	3 728
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	491	-	-	-	-	491
Virksomhet som skal selges	84	-	-	-	-	84
Investering i eierinteresser	3 352	-	-	-	-	3 352
Investering i konsernselskaper	716	-	-	-	-	716
Værdige driftsmidler	380	-	-	-	-	380
Andre eiendeler	277	-	-	-	-	277
Sum eiendeler	43 319	4 107	5 877	26 933	49 570	129 806
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 914	2 027	269	575	-	4 785
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	96	7 299	-	7 395
Innskudd fra kunder	60 252	1 705	2 257	-	-	64 214
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 760	2 133	27 910	2 130	36 338
Finansielle derivater	220	306	166	575	743	2 010
Betalbar skatt	-	-	58	-	-	58
Utsatt skatteforpliktelse	-	-	-	296	-	296
Annen gjeld	1 161	-	-	-	-	1 161
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	3 924	4 975
Sum gjeld	63 989	8 812	4 979	36 655	6 797	121 232

(fortsettelse note 37)

Konsern 31.12.2011	På fore- spørrelse ¹⁾	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Kontanter og fordringer på sentralbanken	263	-	-	-	-	263
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	47	676	-	-	-	723
Brutto utlån til kunder	33 216	859	3 012	15 161	49 120	101 368
- Individuelle nedskrivninger	-418	-	-	-	-	-418
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-362	-	-	-	-	-362
Netto utlån til kunder	32 436	859	3 012	15 161	49 120	100 588
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	96	1 997	2 568	5 739	906	11 306
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	27	167	243	8 107	-	8 544
Finansielle derivater	434	400	261	1 470	1 151	3 716
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	631	-	-	-	-	631
Virksomhet som skal selges	85	-	-	-	-	85
Investering i eierinteresser	4 389	-	-	-	-	4 389
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Varige driftsmidler	455	-	-	-	-	455
Andre eiendeler	442	-	-	-	-	442
Sum eiendeler	39 305	4 099	6 084	30 477	51 177	131 142
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 911	2 027	269	575	-	4 782
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	96	7 299	-	7 395
Innskudd fra kunder	60 080	1 705	2 257	-	-	64 042
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 760	2 133	27 910	2 130	36 338
Finansielle derivater	220	306	166	575	743	2 010
Betalbar skatt	-	-	130	-	-	130
Utsatt skatteforpliktelse	-	-	-	329	-	329
Annen gjeld	1 384	-	-	-	-	1 384
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	3 924	4 975
Sum gjeld	64 037	8 812	5 051	36 688	6 797	121 385

¹⁾ Ikke finansielle eiendeler er for presentasjonsformål lagt i kolonne på forespørsel.

NOTE 38 LIKVIDITETSRISIKO

(tall i mill kroner)

Morbank ²⁾	På fore- spørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
2011						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 914	2 027	269	622	-	4 832
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	98	7 768	-	7 866
Innskudd fra kunder	60 252	1 705	2 257	-	-	64 214
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 772	2 178	29 871	2 684	38 910
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	5 127	6 178
Totale forpliktelser	62 608	8 518	4 802	38 261	7 811	122 000
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-9 542	-4 369	-10 059	-1 361	-25 331
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	9 059	4 065	8 889	904	22 917
2010						
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 262	999	495	1 694	-	7 450
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	1 475	8 036	-	9 511
Innskudd fra kunder	55 483	2 202	3 254	-	-	60 939
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	364	852	4 564	29 249	9 089	44 118
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 998	4 998
Totale forpliktelser	60 109	4 053	9 788	38 979	14 087	127 016
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-11 221	-8 096	-19 784	-1 782	-40 883
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	10 349	7 474	18 968	1 419	38 210
2009						
Gjeld til kredittinstitusjoner	129	5 872	1 257	1 599	96	8 953
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	-	9 658	-	9 658
Innskudd fra kunder	51 235	1 532	1 745	-	-	54 512
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	220	690	5 786	30 253	2 801	39 750
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 801	4 801
Totale forpliktelser	51 584	8 094	8 788	41 510	7 698	117 674
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-3 433	-4 025	-18 442	-1 784	-27 684
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	2 692	3 053	17 320	1 386	24 451

(fortsettelse note 38)

Konsern ¹⁾	På fore- spørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
2011						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 911	2 027	269	622	-	4 829
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	98	7 768	-	7 866
Innskudd fra kunder	60 080	1 705	2 257	-	-	64 042
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 772	2 178	29 871	2 684	38 910
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	5 127	6 178
Totale forpliktelser	62 433	8 518	4 802	38 261	7 811	121 825
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-9 264	-4 369	-10 059	-1 361	-25 053
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	9 059	4 065	8 611	904	22 639
2010						
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 260	999	495	1 694	-	7 448
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	1 475	8 036	-	9 511
Innskudd fra kunder	55 314	2 202	3 254	-	-	60 770
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	364	852	4 564	29 249	9 089	44 118
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 998	4 998
Totale forpliktelser	59 938	4 053	9 788	38 979	14 087	126 845
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-11 108	-8 096	-19 784	-1 782	-40 770
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	10 349	7 474	18 855	1 419	38 097
2009						
Gjeld til kredittinstitusjoner	127	5 872	1 257	1 599	96	8 951
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	-	9 658	-	9 658
Innskudd fra kunder	51 059	1 532	1 745	-	-	54 336
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	220	690	5 786	30 253	2 801	39 750
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 801	4 801
Totale forpliktelser	51 406	8 094	8 788	41 510	7 698	117 496
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-3 315	-4 025	-18 442	-1 784	-27 566
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	2 692	3 053	17 202	1 386	24 333

Se også note 3 finansiell risiko styring.

NOTE 39 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir sensitivitet på netto rentekost før skatt (renteendring på ett prosentpoeng) ved utgangen av de tre siste årene dersom samtlige finansielle instrumenter ble vurdert til virkelig verdi.

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Valuta			
14	17	-2	NOK	-2	17	14
-	3	1	EUR	1	3	-
-	1	-13	USD	-13	1	-
-2	-	-2	CHF	-2	-	-2
1	1	-1	Øvrige	-1	1	1

Renterisiko oppstår ved at konsernet kan ha ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av renteinstrumenter skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimalt potensielt tap. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig.

Konsernets overordnede rammer for renterisiko definerer maksimalt tap ved renteendring på ett prosentpoeng. Maksimalt tap skal totalt ikke overstige 60 mill kroner på totalbalansen. Innenfor løpetidsbåndene 0-3 mnd og 3-6 mnd skal maksimalt tap ikke overstige 50 mill kroner, 6-9 mnd og 9-12 mnd maksimalt 40 mill kroner, for hvert påfølgende år (1 -10 år) 30 mill kroner og maksimalt tap over 10 år skal ikke overstige 30 mill kroner.

NOTE 40 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir netto valutaeksponering medregnet finansielle derivater i henhold til definisjon gitt av Norges Bank.

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Valuta			
5	22	5	EUR	5	22	5
1	15	1	USD	1	15	1
1	4	1	CHF	1	4	1
-1	26	-1	GBP	-1	26	-1
32	11	32	Øvrige	32	11	32
38	78	38	Sum	38	78	38
1	2	1	Resultat effekt ved 3 prosent endring før skatt	1	2	1

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal nettoeksponering i valuta, målt i kroner. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig.

Konsernet har utarbeidet rammer for nettoeksponeringen i hver enkelt valuta, samt rammer for aggregert netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må netto ikke overstige 100 mill kroner per enkeltvaluta og 125 mill kroner aggregert.

NOTE 41 VIRKSOMHET SOM SKAL SELGES

SpareBank 1 SR-Bank etablerer, som en del av sin forretningsvirksomhet, investeringsprosjekter for salg til sine kunder. SpareBank 1 SR-Bank må også, som en del av sin forretningsvirksomhet, av ulike årsaker overta eiendeler fra enkelte av sine kunder.

Energiveien Eiendom Holding AS ble overtatt i 2008, og ble vurdert som virksomhet som skal selges 31.12.2008. Posten ble vurdert til virkelig verdi i regnskapet 31.12.2008. Prosjektet var planlagt solgt i løpet av første halvår 2009, men ble ikke solgt og var inkludert i posten varige driftsmidler pr 31.12.2009. Høsten 2010 ble det foretatt salg av deler av aksjeposten.

Etter salg i 2010 eier SpareBank 1 SR-Bank 49,86 prosent av aksjene i Energiveien Eiendom Holding AS. Posten er vurdert til virkelig verdi i regnskapet på 74 mill kroner i morbank og 75 mill kroner i konsern, og vurdert som virksomhet som skal selges 31.12.2010 og 31.12.2011.

Artemis Shipping AS ble overtatt i 2011, og ble vurdert som virksomhet som skal selges. Posten er vurdert til virkelig verdi i regnskapet på 10 mill kroner i morbank og 10 mill kroner i konsern, og vurdert som virksomhet som skal selges pr 31.12.2011.

Pr 31.12.2010 var også overtatte eiendeler av ferdigstilte men ikke solgte leiligheter med i virksomhet som skal selges. Leilighetene var da solgt eller planlagt solgt i 2011. Leilighetene er nedskrevet med 4,8 mill kroner i 2010. Posten ble vurdert til virkelig verdi på 18 mill kroner i regnskapet både i morbank og konsern 31.12.2010. Leilighetene ble solgt i 2011.

Pr 31.12.2009 bestod posten av ferdigstilte, men ikke solgte leiligheter. Posten var vurdert til virkelig verdi i regnskapet 31.12.2009.

NOTE 42 ENDRINGER I EGENKAPITAL VED OMDANNING TIL ALLMENNAKSJESELSKAP

Morbank

(tall i mill kroner)	Eier- andels- kapital	Egne aksjer	Aksje- kapital	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Utbytte til Eier- andels- kapitaleiere	Grunn- fonds- kapital	Kompen- sasjons- fond	Gavefond	Utbytte til Grunn- fonds- kapitaleiere	Fond for urea- liserte gevinster	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital 30.09.2011	3 183	-3		625	1 077		2 420	55	293		43	728	8 421
Omfordeling ved omdanning	-3 183	3	4 987	668	-1 077		-2 420	-55	-293			1 370	-
Egenkapital 30.09.2011 grunnlag for åpningsbalanse	-	-	4 987	1 293	-		-	-	-		43	2 098	8 421
Egenkapital 31.12.2011	3 183	-3		625	1 448	191	2 631	55	293	108	43	-	8 574
Omfordeling ved omdanning	-3 183		4 987	882	-1 448		-2 631	-55	-293			1 741	-
Egenkapital 01.01.2012	-	-3	4 987	1 507	-	191	-	-	-	108	43	1 741	8 574

Endring i egenkapital fra 31.12.2011 til 1.1.2012 er basert på avlagt regnskap 30.09.2011 og vedtak gjort av representantskapet 23.11.2011.

Beregning av eierbrøk

Aksjekapitalen er fordelt på gjennomføringstidspunktet mellom eiere av egenkapitalbevis og og sparebankstiftelsen etter forholdet mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen slik disse kapitalstørrelsene defineres i Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-1. Overkursfondet teller med ved beregning av eierandelskapitalen og kompensasjonsfondet teller med ved beregning av grunnfondskapitalen. Fordeling av aksjekapitalen blir da i samme forhold som eierbrøken. Fordeling av aksjer mellom kapitalklassene gjennomføres på grunnlag av avlagt regnskap pr 30.09.2011 i SpareBank 1 SR-Bank.

	Eierbrøk 30-09-2011	Eierbrøk 31-12-2011
Egenkapitalbeviskapital	3 180	3 180
Utjevningfond	1 077	1 448
Overkursfond	625	625
Utytte	-	191
A. Sum egenkapitalbeviserens kapital	4 882	5 444
Sparebankens fond	2 420	2 631
Kompensasjonsfond	55	55
Gavefond	293	293
Utbytte	-	108
B. Sum sparebankens fond	2 768	3 087
Egenkapitalbevisbrøk (A/(A+B))	63,82 %	63,82 %

Beregning av antall aksjer og fordeling

Eiere av egenkapitalbevis i SpareBank 1 SR-Bank skal på gjennomføringstidspunktet få sine egenkapitalbevis byttet om i aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank har utstedt 127 313 361 egenkapitalbevis som på tidspunkt for omdanning vil bli byttet om med tilsvarende antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Sparebankstiftelsen vil få tildelt aksjer i samsvar med eierbrøk jfr over. Dette gir en tildeling til Sparebankstiftelsen SR-Bank på 72 176 308 aksjer. Andel av grunnfondskapital som ikke gir grunnlag for tildeling av aksjer til Sparebankstiftelsen tilføres overkursfondet i SpareBank 1 SR Bank ASA.

(fortsettelse note 42)

Antall gamle egenkapitalbevis	127 313 361	
Eierbrøk	63,82 %	
Totalt antall aksjer etter omdanning	199 489 669	
Nye aksjer Stiftelse	72 176 308	36,18 %
Eksisterende eiere	127 313 361	63,82 %
Pålydende pr aksje	25	
Sum aksjekapital	4 987 241 725	

Kommentarer til åpningsbalanse SpareBank 1 SR-Bank ASA

Åpningsbalanse er utarbeidet ihht. International Financial Reporting Standard (IFRS).

Åpningsbalanse er satt opp på bakgrunn av styrevedtak i SpareBank 1 SR-Bank 27.10.2011 og

innstilling til vedtak i representantskapet i SpareBank 1 SR-Bank den 23.11.2011.

Vedtakene er truffet i samsvar med lov om finansieringsvirksomhet § 2c-17, jfr aksjeloven kapittel 15 om omdanning.

Åpningsbalansen er utarbeidet basert på regnskapet per 30.09.2011 for SpareBank 1 SR-Bank.

Åpningbalansen er regnskapsmessig behandlet etter kontinuitetsprinsippet.

Egenkapitalsammensetningen etter omdanning er sammensatt i samme forhold for bunden og fri egenkapital som før omdanningen.

Utdeling av utbytte 2011

SpareBank 1 SR-Bank er pr 31.12.2011 en sparebank som følger Finansieringsvirksomhetsloven.

Utdeling av utbytte må derfor følge Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18.

På grunn av at eierbøken er gitt og antall aksjer er gitt pr 30.09.2011 følges samme eierbrøk ved utdeling av utbytte 31.12.2011.

NOTE 43 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Omdanning av SpareBank 1 SR-Bank fra egenkapitalbevisbank til allmennaksjeselskap (ASA) ble gjennomført med virkning fra 2012.

Sparebankstiftelsen SR-Bank ble etablert som ledd i omdanningen og mottok på omdanningstidspunktet 72,2 mill aksjer.

Totalt antall utstedte aksjer etter omdanningen er 199,5 mill.

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA foreslår å styrke egenkapitalen med inntil 1,5 mrd kroner gjennom en fortrinnsrettsemisjon av ordinære aksjer. Emisjonen er garantert av selskapets største aksjonærer og selskaper i SpareBank 1 Alliansen.

I tillegg til fortrinnsrettsemisjonen foreslår styret en rettet emisjon mot ansatte i konsernet på inntil 100 000 kroner pr ansatt, tilsvarende 130 mill kroner.

SpareBank 1 SR-Bank benyttet anledningen 06.02.2012 retten til å innfri ansvarlig obligasjonslån til pari kurs. Uttesteående volum er NOK 450 mill. Calldato er 20.3.2012. Finanstilsynet har godkjent innfrielsen.

Det har ikke vært vesentlige hendelser etter balansedato 31.12.2011 som påvirker det avlagte konsernregnskapet.

Foreslått utbytte er kr 1,50 pr aksje og vil totalt utgjøre 299 mill kroner.